

MODELOWY PROGRAM REALIZACJI PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU

TECHNIK GÓRNICCTWA PODZIEMNEGO

SYMBOL CYFROWY ZAWODU 311703

TYP SZKOŁY: 4 - LETNIE TECHNIKUM

SZKOŁA - - PRACODAWCA

Poziom IV Polskiej Ramy Kwalifikacji określony dla zawodu jako kwalifikacji pełnej

KWALIFIKACJE WYODRĘBNIONE W ZAWODZIE:

MG.11. Eksploatacja złóż podziemnych.

Poziom 3 Polskiej Ramy Kwalifikacji określony dla kwalifikacji

MG.39. Organizacja i prowadzenie eksploatacji złóż podziemnych.

Poziom 4 Polskiej Ramy Kwalifikacji określony dla kwalifikacji

Katowice 2018 r.

Ekspert ds. opracowania modelowego programu praktycznej nauki zawodu: **mgr inż. Katarzyna Wyrwas**

Ekspert ds. opracowania modelowego programu praktycznej nauki zawodu: **mgr inż. Barbara Susek**

Ekspert ds. weryfikacji zgodności modelu programu praktycznej nauki zawodu z prawem oświatowym: **mgr Sławomir Duch**

Koordynator projektu KSSE S.A.: **mgr Elżbieta Modrzewska**

Kierownik Projektu: **mgr Szymon Łagosz**

Materiał został opracowany w ramach projektu „Kształcenie dualne – dobry start w zawodach branży górnictwo-hutniczej, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój. Współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020.

Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A.

40-026 Katowice

ul. Wojewódzka 42

www.ksse.com.pl

STRUKTURA MODELOWEGO PROGRAMU REALIZACJI PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU

I.	CELE KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE	4
II.	CELE PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU	4
III.	ZADANIE DLA PODMIOTÓW REALIZUJĄCYCH PRAKTYCZNĄ NAUKĘ ZAWODU	5
IV.	ROZWIĄZANIA ORGANIZACYJNE PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU	5
V.	ORGANIZACJA PRAKTYK ZAWODOWYCH	7
VI.	SPOSÓB ANGAŻOWANIA NAUCZYCIELI, W TYM NAUCZYCIELI PNZ ORAZ KIEROWNIKÓW KSZTAŁCENIA PRAKTYCZNEGO W REALIZACJĘ ZAJĘĆ PRAKTYCZNYCH I PRAKTYK ZAWODOWYCH – W CKP I U PRACODAWCY	9
VII.	EFEKTY KSZTAŁCENIA WŁAŚCIWE DLA KWALIFIKACJI WYODRĘBNIONYCH W ZAWODZIE TECHNIK GÓRNICTWA ODKRYWKOWEGO	11
VIII.	PLAN NAUCZANIA PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU	18
IX.	WYKAZ DZIAŁÓW PROGRAMOWYCH DLA ZAWODU TECHNIK GÓRNICTWA PODZIEMNEGO	19
X.	WYPOSAŻENIE STANOWISK PRACY PODMIOTU REALIZUJĄCEGO PRAKTYCZNĄ NAUKĘ	22
XI.	PROGRAM NAUCZANIA DLA POSZCZEGÓLNYCH DZIAŁÓW PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU	28
	ZAŁĄCZNIK 1. WZÓR UMOWY SZKOŁY Z PRACODAWCĄ I Z CKP	67
	ZAŁĄCZNIK 2. TREŚCI NAUCZANIA - opracowane zostaną w drugim etapie prac, zgodnie z wytycznymi projektu	

I. CELE KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

Absolwent szkoły kształcącej w zawodzie technik górnictwa podziemnego powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych:

- 1) wykonywania robót związanych z drażeniem i likwidacją podziemnych wyrobisk górniczych;
- 2) wykonywania robót związanych z wydobywaniem złóż;
- 3) wykonywania robót związanych z wentylacją i klimatyzacją podziemnych wyrobisk górniczych;
- 4) organizowania i prowadzenia robót górniczych;
- 5) rozpoznawania zagrożeń naturalnych i zapobiegania im.

II. CELE PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU

Celem praktycznej nauki zawodu jest przygotowanie uczących się do wykonywania pracy zawodowej.

Zadania podmiotów prowadzących praktyczną naukę zawodu oraz sposób ich realizacji są uwarunkowane wzrostem oczekiwań pracodawców w zakresie poziomu wiedzy i umiejętności pracowników oraz zmianami zachodzącymi w otoczeniu gospodarczo-społecznym.

Odpowiedni poziom wiedzy ogólnej powiązanej z wiedzą zawodową w procesie kształcenia zawodowego przyczyni się do podniesienia poziomu umiejętności zawodowych absolwenta, a tym samym zapewni mu możliwość sprostania wyzwaniom zmieniającego się rynku pracy. Opracowany program nauczania dla praktycznej nauki zawodu pozwoli na osiągnięcie powyższych celów ogólnych kształcenia zawodowego.

III. ZADANIE DLA PODMIOTÓW REALIZUJĄCYCH PRAKTYCZNĄ NAUKĘ ZAWODU

Głównym zadaniem dla podmiotów realizujących kształcenie w zawodzie **Technik górnictwa podziemnego** jest to, aby po zakończeniu kształcenia absolwent był przygotowany do wykonywania robót związanych z eksploatacją, organizacją i prowadzeniem złóż podziemnych. W ramach kształcenia w zawodzie uczniowie nabędą gruntowną i zaawansowaną wiedzę z zakresu górnictwa i geologii, eksploatacji podziemnej złóż, obsłudze maszyn i urządzeń do eksploatacji, technice strzałowej, miernictwie górnictwem, przepisach prawnych w górnictwie geologicznym. Technik górnictwa podziemnego będzie mógł być zatrudniony w zakładach górniczych wydobywających kopaliny metodą podziemnej eksploatacji złóż.

IV. ROZWIĄZANIA ORGANIZACYJNE PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU

Praktyczna nauka zawodu będzie organizowana w okresie od września.....do czerwca.....roku. Zajęcia będą realizowane zgodnie z programem nauczania praktycznej nauki zawodu na stanowiskach wyposażonych w niezbędne narzędzia, sprzęt, maszyny i urządzenia.

Praktyczna nauka zawodu:

klasa 2 – semestr pierwszy i drugi – 1 dzień – 6 godzin – Pracodawca (podziemne zakłady górnicze),

klasa 3 – semestr pierwszy i drugi - 2 dni - po 6 godzin każdy – Pracodawca (podziemne zakłady górnicze),

klasa 4 – semestr pierwszy - 2 dni – po 6 godzin każdy – Pracodawca (podziemne zakłady górnicze).

Praktyczna nauka zawodu jest organizowana w formie zajęć praktycznych, w technikum także w formie praktyk zawodowych, organizowana jest przez szkołę kształcąca w tym zawodzie. Zajęcia praktyczne będą odbywać się u pracodawcy w podziemnych zakładach górniczych na zasadach dualnego systemu kształcenia, na podstawie umowy o praktyczną naukę, zawartej między dyrektorem szkoły a pracodawcą.

Zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe organizowane będą w czasie trwania zajęć dydaktyczno-wychowawczych.

Plan nauczania zajęć praktycznych – zagadnienia.

Zagadnienia realizowane u pracodawcy w podziemnych zakładach górniczych

1. Operacje związane z robotami pomocniczymi,

- montaż rurociągów,
- montaż wentylacji odrębnej,
- montaż tras kolejek służących do transportu materiałów(kolejek spągowych, podwieszanych),
- montaż tras przenośników odstawy urobku,
- zabudowa zabezpieczeń przed wybuchem pyłu węglowego,
- zabudowa tam.,
- posługiwanie się narzędziami prostymi(kilof, łopata, wciągarka ręczna).

2. Obudowa wyrobisk górniczych,

- wykonanie obudowy chodnikowej,
- wykonanie obudowy chodnikowej drewnianej,
- wykonanie wzmocnień obudowy chodnikowej(wieloboki, podciągi, stojaki),
- zasady wykonywania obudowy tymczasowej,

- wykonanie obudowy kotwowej,
- wiercenie otworów strzałowych,
- zasady załadunku MW,
- zasady czyszczenia przenośników,
- pomiar składu powietrza kopalnianego.

3.Roboty związane z organizacją i prowadzeniem eksploatacji złóż podziemnych,

- zapoznanie się z techniką drażenia wyrobisk chodnikowych(kamiennych, węglowych, węglowo-kamiennych),
- zapoznanie się z techniką eksploatacji podziemnej.
- planowanie robót(przydział czynności w brygadzie)

Praktyka zawodowa - klasa 3 technikum czteroletniego - 160 godz. odbywa się w podziemnych zakładach górniczych - u pracodawcy.

V. ORGANIZACJA PRAKTYK ZAWODOWYCH

Praktyki zawodowe organizuje się dla uczniów w celu zastosowania i pogłębienia zdobytej wiedzy i umiejętności zawodowych w rzeczywistych warunkach pracy. Umowę o praktyczną naukę zawodu zwaną dalej „umową”, zawiera dyrektor szkoły z podmiotem przyjmującym uczniów na praktyczną naukę zawodu. Szkoła kierująca uczniów na praktyczną naukę zawodu- zadania te wykonuje kierownik szkolenia praktycznego, który:

- nadzoruje realizację programu praktycznej nauki zawodu;
- współpracuje z podmiotem przyjmującym uczniów na praktyczną naukę zawodu;

- zapewnia ubezpieczenie uczniów od następstw nieszczęśliwych wypadków;
- akceptuje wyznaczonych instruktorów praktycznej nauki zawodu i opiekunów praktyk zawodowych.

Zakłady podziemnej eksploatacji złóż – kopalnie węgla kamiennego przyjmujące na praktyczną naukę zawodu:

- zapewniają warunki materialne do realizacji praktycznej nauki zawodu, a w szczególności:
- stanowiska szkoleniowe wyposażone w niezbędne urządzenia, sprzęt, narzędzia, materiały i dokumentację techniczną, uwzględniające wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy,
- odzież, obuwie robocze i środki ochrony indywidualnej oraz środki higieny osobistej przysługujące pracownikom na danym stanowisku pracy,
- pomieszczenia do przechowywania odzieży i obuwia roboczego oraz środków ochrony indywidualnej,
- dostęp do urządzeń higieniczno-sanitarnych oraz pomieszczeń socjalno-bytowych;
- wyznaczają odpowiednio nauczycieli, instruktorów praktycznej nauki zawodu oraz opiekunów praktyk zawodowych,
- zapoznają uczniów z organizacją pracy, regulaminem pracy, w szczególności w zakresie przestrzegania porządku i dyscypliny pracy, oraz z przepisami i zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy;
- nadzorują przebieg praktycznej nauki zawodu;
- sporządzają, w razie wypadku podczas praktycznej nauki zawodu, dokumentację powypadkową;
- współpracują ze szkołą lub z pracodawcą,
- powiadamiają szkołę o naruszeniu przez ucznia regulaminu pracy.

VI. SPOSÓB ANGAŻOWANIA NAUCZYCIELI, W TYM NAUCZYCIELI PNZ ORAZ KIEROWNIKÓW KSZTAŁCENIA PRAKTYCZNEGO W REALIZACJĘ ZAJĘĆ PRAKTYCZNYCH I PRAKTYK ZAWODOWYCH – U PRACODAWCÓW.

Nauczyciele Praktycznej Nauki Zawodu dla zawodu Technik Górnictwa podziemnego powinni posiadać następujące umiejętności praktyczne związane z:

1. Wykonywaniem obudowy,
  - tymczasowej w drążonym wyrobisku,
  - drewnianej,
  - łukowej,
  - kotwowej,
  - prostej stalowej,
  - wzmacnianiem obudowy,
  - obudowy wnęk i uciniek ścianowych.
2. Montażem elementów wentylacji odrębnej.
3. Montażem trasy kolejek służących do transportu materiałów.
4. Technika ładowania materiałów na kolejki służące do transportu materiałów.
5. Montażem rurociągów służących do transportu mediów(wody, sprężonego powietrza, emulsji).
6. Montażem ciągów przenośników służących do transportu urobku(przenośniki zgrzeblowe, taśmowe).
7. Technika prowadzenia drążonych wyrobisk korytarzowych wg .zadanego kierunku niwelacji.
8. Zabudową urządzeń wentylacji pomocniczej.

9. Wykonywaniem tam wentylacyjnych (drewnianych, murowanych).
10. Umiejętnościami posługiwania się przyrządami do badania składu powietrza kopalnianego.
11. Montażem zabezpieczeń przed wybuchem pyłu węglowego.
12. Praktycznymi umiejętnościami czytania map i przekrojów geologicznych, schematów przewietrzania.
13. Umiejętnościami łączenia taśm przenośników.
14. Umiejętnościami wiercenia otworów strzałowych.
15. Umiejętnościami posługiwania się prostymi narzędziami (kilof, łom,).
16. Umiejętnościami czytania szkiców sztygarskich i zasad rysunku technicznego.
17. Udzielanie pierwszej pomocy(zasłabnięcia, uszkodzeniach kończyn, złamaniach).

Wyszczególnione umiejętności przekazywane są przez nauczycieli Praktycznej Nauki Zawodu czyli instruktorów praktycznej nauki zawodu, uczniom podczas trwania zajęć praktycznych.

VII. EFEKTY KSZTAŁCENIA WŁAŚCIWE DLA KWALIFIKACJI WYODRĘBNIONYCH W ZAWODZIE TECHNIK GÓRNICTWA PODZIEMNEGO.

MG.11. Eksploatacja złóż podziemnych;

MG.39. Organizacja i prowadzenie eksploatacji złóż podziemnych, która jest nadbudową do kwalifikacji bazowej MG.11 posiada wspólne efekty kształcenia stanowiące podbudowę dla zawodów w ramach obszaru mechanicznego i górnictwo-hutniczego lub grupie zawodów:

PKZ(MG.a) i PKZ(MG.e), które nie zostaną wykorzystane do realizacji modelowego programu praktycznej nauki zawodu będą realizowane w szkole w ramach przedmiotów zawodowych teoretycznych jakie wynikają z podstawy kształcenia zawodowego a program nauczania do tych przedmiotów szkoła opracowuje we własnym zakresie.

PKZ(MG.a) Umiejętności stanowiące podbudowę do kształcenia w zawodach: mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych, zegarmistrz, optyk-mechanik, mechanik precyzyjny, mechanik automatyki przemysłowej i urządzeń precyzyjnych, mechanik-monter maszyn i urządzeń, mechanik pojazdów samochodowych, operator obrabiarek skrawających, ślusarz, kowal, monter kadłubów jednostek pływających, blacharz samochodowy, blacharz, lakiernik, technik optyk, technik mechanik lotniczy, technik mechanik okrętowy, technik budowy jednostek pływających, technik pojazdów samochodowych, technik mechanik, elektromechanik pojazdów samochodowych, technik transportu drogowego, technik energetyk, modelarz odlewniczy, technik wiertnik, wiertacz, **technik górnictwa podziemnego, górnik eksploatacji podziemnej**, technik górnictwa otworowego, górnik eksploatacji otworowej, technik górnictwa odkrywkowego, górnik odkrywkowej eksploatacji złóż, technik przeróbki kopalin stałych, technik odlewnik, technik hutnik, operator maszyn i urządzeń odlewniczych, operator maszyn i urządzeń hutniczych, operator maszyn i urządzeń do przetwórstwa

tworzyw sztucznych, złotnik-jubiler, mechanik motocyklowy, technik chłodnictwa i klimatyzacji, technik urządzeń dźwigowych, technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki, kierowca mechanik, mechanik-operator maszyn do produkcji drzewnej, szkutnik.

Uczeń:

- 1) przestrzega zasad sporządzania rysunku technicznego maszynowego;
- 2) sporządza szkice części maszyn;
- 3) sporządza rysunki techniczne z wykorzystaniem technik komputerowych;
- 4) rozróżnia części maszyn i urządzeń;
- 5) rozróżnia rodzaje połączeń;
- 6) przestrzega zasad tolerancji i pasowań;
- 7) rozróżnia materiały konstrukcyjne i eksploatacyjne;
- 8) rozróżnia środki transportu wewnętrznego;
- 9) dobiera sposoby transportu i składowania materiałów;
- 10) rozpoznaje rodzaje korozji oraz określa sposoby ochrony przed korozją;
- 11) rozróżnia techniki i metody wytwarzania części maszyn i urządzeń;
- 12) rozróżnia maszyny, urządzenia i narzędzia do obróbki ręcznej i maszynowej;
- 13) rozróżnia przyrządy pomiarowe stosowane podczas obróbki ręcznej i maszynowej;
- 14) wykonuje pomiary warsztatowe;
- 15) rozróżnia metody kontroli jakości wykonanych prac;
- 16) określa budowę oraz przestrzega zasad działania maszyn i urządzeń;

17) posługuje się dokumentacją techniczną maszyn i urządzeń oraz przestrzega norm dotyczących rysunku technicznego, części maszyn, materiałów konstrukcyjnych i eksploatacyjnych;

18) stosuje programy komputerowe wspomagające wykonywanie zadań.

PKZ(MG.e) Umiejętności stanowiące podbudowę do kształcenia w zawodach: wiertacz, górnik eksploatacji podziemnej, górnik eksploatacji otworowej, górnik odkrywkowej eksploatacji złóż, technik wiertnik, technik górnictwa podziemnego, technik górnictwa otworowego, technik górnictwa odkrywkowego. Uczeń:

- 1) rozpoznaje minerały i skały oraz charakteryzuje budowę geologiczną Ziemi;
- 2) rozróżnia rodzaje skał, określa ich budowę i właściwości;
- 3) rozróżnia procesy technologiczne wydobywania kopalin;
- 4) stosuje programy komputerowe wspomagające wykonywanie zadań.

Efekty kształcenia właściwe dla kwalifikacji wyodrębnionych w zawodzie technik górnictwa podziemnego:

MG.11. Eksploatacja złóż podziemnych;

MG.39. Organizacja i prowadzenie eksploatacji złóż podziemnych.

MG.11. Eksploatacja złóż podziemnych

1. Drażnienie i likwidacja podziemnych wyrobisk górniczych

Uczeń:

- 1) odczytuje mapy górnicze i przekroje geologiczne;

- 2) rozpoznaje elementy infrastruktury podziemnych przedsiębiorstw górniczych;
- 3) rozpoznaje sposoby udostępniania złóż;
- 4) posługuje się narzędziami i sprzętem do drążenia i likwidacji podziemnych wyrobisk górniczych;
- 5) stosuje metody drążenia podziemnych wyrobisk górniczych;
- 6) wykonuje roboty strzałowe;
- 7) wykonuje roboty związane z drążeniem podziemnych wyrobisk górniczych;
- 8) przestrzega parametrów drążenia podziemnych wyrobisk górniczych;
- 9) pobiera próbki z podziemnych wyrobisk górniczych;
- 10) wykonuje roboty związane z zabezpieczaniem podziemnych wyrobisk górniczych;
- 11) wykonuje roboty związane z likwidacją podziemnych wyrobisk górniczych;
- 12) rozpoznaje zagrożenia występujące w podziemnych wyrobiskach górniczych;
- 13) obsługuje maszyny i urządzenia stosowane podczas drążenia i likwidacji podziemnych wyrobisk górniczych;
- 14) stosuje sprzęt oraz środki ochrony indywidualnej i zbiorowej.

2. Wydobywanie kopalin

Uczeń:

- 1) określa skład mineralogiczny i petrograficzny strefy złożowej kopalin;
- 2) stosuje metody eksploatacji złóż kopalin użytecznych do warunków geologicznych;
- 3) rozpoznaje maszyny i urządzenia stosowane do urabiania, ładowania i odstawy urobku oraz do transportu urobku i materiałów;
- 4) wykonuje roboty związane z urabianiem, ładowaniem i odstawą urobku;
- 5) wykonuje roboty związane z transportem urobku i materiałów;

- 6) posługuje się narzędziami i sprzętem stosowanymi podczas wydobywania kopalin;
- 7) obsługuje maszyny i urządzenia stosowane do transportu urobku i materiałów;
- 8) rozpoznaje zagrożenia występujące w podziemnych wyrobiskach górniczych.

3. Obsługa urządzeń stosowanych do wentylacji i klimatyzacji podziemnych wyrobisk górniczych

Uczeń:

- 1) bada skład powietrza kopalnianego;
- 2) wykonuje pomiary z zakresu aerologii górniczej;
- 3) przestrzega zasad rozprowadzania powietrza w podziemnych wyrobiskach górniczych oraz przewietrzania ich;
- 4) rozpoznaje elementy sieci wentylacyjnej i klimatyzacyjnej w podziemnych wyrobiskach górniczych;
- 5) montuje urządzenia miejscowej wentylacji i klimatyzacji;
- 6) wykonuje tamy wentylacyjne i podsadzkowe oraz zapory pyłowe i wodne;
- 7) obsługuje urządzenia wentylacyjne i klimatyzacyjne;
- 8) rozpoznaje zagrożenia występujące w podziemnych wyrobiskach górniczych;
- 9) montuje urządzenia do diagnostyki zagrożeń naturalnych.

MG.39. Organizacja i prowadzenie eksploatacji złóż podziemnych

1. Organizowanie i prowadzenie robót górniczych

Uczeń:

- 1) wykonuje obliczenia dotyczące udostępniania i eksploatacji złóż podziemnych;
- 2) przestrzega zasad projektowania podziemnych wyrobisk górniczych oraz wentylacji kopalń;

- 3) prowadzi dokumentację techniczno-ruchową, w tym raport produkcyjny, wydobycia surowców;
- 4) planuje roboty górnicze;
- 5) opracowuje technologie wykonywania robót górniczych;
- 6) sporządza i aktualizuje harmonogramy robót górniczych;
- 7) organizuje wykonywanie robót górniczych;
- 8) nadzoruje roboty udostępniające, przygotowawcze i eksploatacyjne;
- 9) kontroluje parametry techniczne procesu technologicznego;
- 10) ocenia jakość wykonywanych robót górniczych;
- 11) kontroluje stosowanie środków ochrony indywidualnej i zbiorowej;
- 12) sporządza karty ryzyka stanowisk pracy;
- 13) korzysta z programów komputerowych dotyczących projektowania procesu wydobycia, dokumentowania wielkości wydobycia, organizacji i zarządzania eksploatacją środków trwałych;
- 14) przestrzega procedur zapewniania jakości.

2. Rozpoznawanie zagrożeń naturalnych i zapobieganie im

Uczeń:

- 1) rozpoznaje zagrożenia naturalne występujące w podziemnych wyrobiskach górniczych;
- 2) korzysta z informacji o zagrożeniach naturalnych;
- 3) wykonuje i nadzoruje prace związane z zabezpieczaniem podziemnych wyrobisk górniczych przed zagrożeniami naturalnymi;
- 4) sporządza harmonogramy zabezpieczania podziemnych wyrobisk górniczych przed zagrożeniami naturalnymi;
- 5) kontroluje zabezpieczenia metanometryczne, przeciwwybuchowe, przeciwpożarowe;

- 6) rozpoznaje i ocenia stopień zagrożenia wybuchowego;
- 7) ocenia stan wyrobisk górniczych oraz ich obudowy;
- 8) posługuje się aparaturą kontrolno-pomiarową;
- 9) organizuje i prowadzi prace związane z zabudową sprzętu do pomiaru zagrożeń naturalnych;
- 10) przestrzega procedur postępowania w razie wystąpienia zagrożeń naturalnych;
- 11) ocenia jakość wykonanej pracy;
- 12) kontroluje stosowanie środków ochrony indywidualnej i zbiorowej.

VIII. PLAN NAUCZANIA PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU

Przedmioty zawodowe teoretyczne wynikające z podstaw kształcenia zawodowego - **PKZ(MG.a) i PKZ(MG.e) oraz z efektów kształcenia w kwalifikacji MG.11 i MG.39** (teoretycznych), są realizowane w szkole. Program nauczania do tych przedmiotów szkoła opracowuje we własnym zakresie. W przedstawionym materiale działy programowe i liczba godzin dla kształcenia zawodowego teoretycznego zostały nazwane jedynie jako przykład i nie mają charakteru wiążącego. Plan nauczania praktycznej nauki zawodu oszacowano na minimalną liczbę godzin kształcenia zawodowego. W szkole liczbę godzin kształcenia zawodowego należy dostosować do wymiaru godzin określonego w przepisach w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół, przewidzianego dla kształcenia zawodowego w danym typie szkoły.

Obowiązkowe zajęcia edukacyjne	Klasa								Liczba godzin / 30 tygodni	Szkoła	Pracodawca / Zakład pracy
	I		II		III		IV				
	I	II	I	II	I	II	I	II			
Podstawy kształcenia wspólne dla zawodów PKZ(MG.a)									210	210	
Podstawy kształcenia w branży górniczej PKZ(MG.e)									150	150	
Przedmioty zawodowe teoretyczne (efekty kształcenia z kwalifikacji MG.11 i MG.39, które nie zostały wykorzystane do realizacji Praktycznej Nauki Zawodu									270	270	
I. Eksploatacja złóż podziemnych			6	6	12	12			540		540
II. Organizacja i prowadzenie eksploatacji złóż podziemnych.							12		180		180
Łączna liczba godzin na kształcenie zawodowe praktyczne									1350	630	720
Praktyki zawodowe								4 tyg.			160

WYKAZ DZIAŁÓW PROGRAMOWYCH DLA ZAWODU TECHNIK GÓRNICTWA PODZIEMNEGO

Obowiązkowe zajęcia edukacyjne	Dział programowy	Liczba godzin przeznaczona dla Działu	Miejsce realizacji praktycznej nauki zawodu	
			Szkoła	Pracodawca / zakład pracy
Podstawy kształcenia wspólne dla zawodów PKZ(MG.a)	1. Rysunek techniczny i maszynowy.	70	X	
	2. Części maszyn i urządzeń.	70	X	
	3. Maszynoznawstwo.	70	X	
Podstawy kształcenia w branży górniczej PKZ(MG.e)	1. Terminologia zawodowa górnicza.	40	X	
	2. Zasady bezpieczeństwa i higieny pracy w wykonywaniu robót górniczych.	55	X	
	3. Prace miernicze przy prowadzeniu wyrobisk.	55	X	
Przedmioty zawodowe teoretyczne (efekty kształcenia z kwalifikacji MG.11 i MG.39, które nie zostały wykorzystane do realizacji Praktycznej Nauki Zawodu)	1. Podstawowe wiadomości z geologii, mineralogii i petrografii.	35	X	
	2. Roboty górnicze przygotowawcze i eksploatacyjne	90	X	
	3. Obudowy wyrobisk eksploatacyjnych i przygotowawczych.	40	X	
	4. Zagrożenia naturalne i górnicze	35	X	
	5. Transport kopalniany materiałów i urobku.	35	X	
	6. Maszyny i urządzenia górnicze	35	X	

I. Eksploatacja złóż podziemnych	1. Drażenie i likwidacja podziemnych wyrobisk górniczych	240		X
	1.1 Wykonywanie robót związanych z wykonaniem obudowy	60		X
	1.2 Utrzymanie parametrów drażenia podziemnych wyrobisk górniczych	60		X
	1.3 Wykonywanie robót związanych z zabezpieczeniem podziemnych wyrobisk górniczych	60		X
	1.4 Sprzęt oraz środki ochrony indywidualnej	60		X
	2. Wydobywanie kopalin	150		X
	2.1 Wykonywanie robót związanych z odstawą urobku i konserwacją urządzeń	60		X
	2.2 Wykonywanie robót związanych z transportem urobku i materiałów	60		X
	2.3 Montaż maszyn urządzeń stosowanych do transportu urobku	30		X
	3. Obsługa urządzeń stosowanych do wentylacji i klimatyzacji podziemnych wyrobisk górniczych	150		X
	3.1 Badanie składu powietrza kopalnianego	30		X
	3.2 Pomiary z zakresu aerologii górniczej	30		X
	3.3 Montaż urządzeń miejscowej wentylacji i klimatyzacji	30		X
	3.4 Wykonywanie tam wentylacyjnych i podsadzkowych oraz zapór pyłowych i wodnych	30		X
	3.5 Urządzenia wentylacyjne i klimatyzacyjne	30		X

II. Organizacja i prowadzenie eksploatacji złóż podziemnych	1. Rozpoznawanie zagrożeń naturalnych i zapobieganie im	180		X
	1.1 Wykonywanie i nadzorowanie prac związanych z zabezpieczeniem podziemnych wyrobisk górniczych przed zagrożeniami naturalnymi	60		X
	1.2 Ocena stanu wyrobisk górniczych oraz ich obudowy	60		X
	1.3 Kontrola stosowanych środków ochrony indywidualnej	60		X
Praktyki zawodowe (160 godzin)				160

IX. WYPOSAŻENIE STANOWISK PODMIOTU REALIZUJĄCEGO PRAKTYCZNĄ NAUKĘ ZAWODU

I. Eksploatacja złóż podziemnych		
Pracodawca może dostosować wyposażenie wg standardu wyposażenia zakładu górniczego oraz parametry techniczno-eksploatacyjne maszyn, urządzeń i sprzętu pracodawca dostosować wg potrzeb i możliwości		
Lp.	Wyszczególnienie	Istotne funkcje, parametry techniczno-eksploatacyjne. Uwagi
1.	obudowa łukowa podatna (łuki stropnicowe, łuki ociosowe, strzemiona, stopy podporowe, zestaw rozpór stabilizujących, zestaw rozpór regulowanych, okładziny żelbetowe, siatka okładzinowa, podciągi szynowe, zawiesia hakowe obudowy tymczasowej, elementy zabezpieczenia czoła przodka, kamień do wykładki),	wielkość odrzwi ≤ 7
2.	obudowa prosta (stropnice z kształtownika V, stojaki SV, głowice do stojaków SV, łączniki kątowe ŁKW lub inne, stopy podporowe)	wysokość do 2,0 m, szerokość do 4,0 m Akcesoria jak przy obudowie łukowej podatnej
3.	obudowa ścianowa indywidualna (stropnice członowe SCG lub innego typu, stojaki Valent, strzemiona, okorki, połowice)	
4.	obudowa drewniana (stropnice drewniane, stojaki drewniane, podkładki pod stojaki, zawiesia hakowe do obudowy tymczasowej drewnianej, połowice, okorki)	wysokość do 2,0 m, szerokość do 4,0 m

5.	lutniociąg (wentylator, lutnie metalowe, lutnie z tworzyw sztucznych, łańcuchy, uszczelki, śruby z nakrętkami)	średnica lutniociągu 0,4 – 0,6 m Długość odcinka lutniociągu przypadającego na jednego zdającego nie może być krótsza niż 6 m
6.	rurociągi sprężonego powietrza i ppoż. (rury stalowe okólnierzowane, trójniki, łańcuchy, uszczelki, śruby z nakrętkami, kliny drewniane, zasuwy, zawory czerpalne)	średnica rurociągu 80 do 100 mm Długość odcinka rurociągu przypadającego na jednego zdającego nie może być krótsza niż 6 m
7.	tor kopalniany (szyny, podkłady, łubki, podkładki, wkrety, szyniaki, śruby z nakrętkami, tymczasowa zapora torowa, kozioł odbojowy, lampa ostrzegawcza)	Długość odcinka toru przypadającego na jednego zdającego nie może być krótsza niż 6 m,
8.	zapora pyłowa (elementy konstrukcyjne zapory pyłowej, pył wapienny)	Jedna kompletna półka zapory pyłowej dla każdego zdającego, minimalna odległość między zdającymi 4-5 m
9.	tama wentylacyjna (stojaki drewniane, połowice, okorki, gwoździe, płótno wentylacyjne)	
10.	ściek kopalniany (koryto ściekowe, płyta ściekowa)	długość odcinka ścieku przypadającego na jednego zdającego nie może być krótsza niż 3 m
11.	pomost roboczy (konstrukcja nośna, pokrycie, poręcz, drabina)	Odległość między zdającymi 4-5 m
12.	podciągnik hydrauliczny lub zębatkowy z kompletem obejm	Podporność 50 kN
13.	wciągnik ręczny łańcuchowy	Udźwig do 25 kN (2,5 T)

14.	klucz dynamometryczny	
15.	zestaw kluczy do nakrętek	O rozstawie 10 – 41 mm
16.	zestaw narzędzi cieśli torowego (podnośnik, klucz do wkrętów, toromierz, wzornik rozstawu otworów)	
17.	zestaw młotków	1 kg, 3 kg, 4 kg, 5 kg
18.	Łopata	
19.	łom górniczy	długości do 2,0 m
20.	Kilof	
21.	Siekiera	
22.	piła do drewna	
23.	Poziomica	
24.	przymiar liniowy	
25.	Nabijak	2 m
26.	pochłaniacz górniczy lub aparat uciezkowy	

27.	sprzęt i środki ochrony indywidualnej (hełm górniczy, okulary ochronne, lampa górnicza z pokrowcem, kamizelka odblaskowa, opatrunek indywidualny)	
28.	Obudowa zmechanizowana	1.0-4.0 m
29.	Obudowa kotwowa	
30.	obudowa łukowa podatna (łuki stropnicowe, łuki ociosowe, strzemiona, stopy podporowe, zestaw rozpór stabilizujących, zestaw rozpór regulowanych, okładziny żelbetowe, siatka okładzinowa, podciągi szynowe, zawiesia hakowe obudowy tymczasowej, elementy zabezpieczenia czoła przodka, kamień do wykładki),	ŁP8-16

II. Organizacja i prowadzenie eksploatacji złóż podziemnych

Pracodawca może dostosować wyposażenie wg standardu wyposażenia zakładu górniczego

Lp.	Wyszczególnienie	Istotne funkcje, parametry techniczno-eksploatacyjne. Uwagi
1.	Komputer z pakietem programów biurowych, z drukarką, ze skanerem, z ploterem	Funkcje oraz parametry techniczno-eksploatacyjne wyposażenia pracodawca powinien dostosować wg potrzeb i możliwości zakładu
2.	Oprogramowanie do wspomagania projektowania procesu technologicznego eksploatacji złóż oraz do symulacji procesu technologicznego eksploatacji złóż	
3.	Oprogramowanie do symulacji działania maszyn i urządzeń górniczych	
4.	Mapy górnicze, profile, przekroje, normy dotyczące eksploatacji złóż;	
5.	Dokumentacje pomiarów geologiczno-górniczych	

6.	Sprzęt geodezyjny: teodolit, niwelator, dalmierz, łąty geodezyjne, taśmy miernicze, przymiary, tyczki, węgielnicę	
7.	Normy dotyczące zasad wykonywania rysunku technicznego maszyn i urządzeń górniczych, katalogi maszyn i urządzeń górniczych, rysunki wykonawcze, złożeniowe oraz montażowe maszyn i urządzeń górniczych;	
8.	Przyrządy pomiarowe do wykrywania gazów kopalnianych, pomiaru prędkości przepływu powietrza, temperatury i wilgotności powietrza,	

XI. PROGRAM NAUCZANIA DLA POSZCZEGÓLNYCH DZIAŁÓW REALIZACJI PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU

I. Eksploatacja złóż podziemnych	Miejsce realizacji praktycznej nauki zawodu Pracodawca / Zakład Pracy	
1. Drażenie i likwidacja podziemnych wyrobisk górniczych		
1.1 Wykonywanie robót związanych z wykonaniem obudowy	60h	240h
1.2 Utrzymanie parametrów drażenia podziemnych wyrobisk górniczych	60h	
1.3 Wykonywanie robót związanych z zabezpieczeniem podziemnych wyrobisk górniczych	60h	
1.4 Sprzęt oraz środki ochrony indywidualnej	60h	

1.1 Wykonywanie robót związanych z wykonaniem obudowy	
Uczeń po zrealizowaniu zajęć będzie potrafił:	Pomoce dydaktyczne / narzędzia / sprzęt
BHP(1)(1) rozróżnić pojęcia związane z bezpieczeństwem i higieną pracy,	<ul style="list-style-type: none"> – Zasady bezpieczeństwa i higieny pracy w trakcie prowadzenia technik eksploatacyjnych. – Elementy obudowy chodnikowej podporowej, – Elementy obudowy kotwowej, – Sekcje obudowy zmechanizowanej
BHP(4)(1) przewidzieć zagrożenia dla zdrowia i życia człowieka	
BHP (5)(1) określić zagrożenia związane z występowaniem szkodliwych czynników w środowisku pracy	
BHP (8)(1) stosować środki ochrony indywidualnej	
BHP (9)(1) przestrzegać zasad bezpieczeństwa	
BHP(10)(5) wskazać zasady udzielania pierwszej pomocy poszkodowanym w wypadkach przy pracy podczas obsługi maszyn	
KPS(3)(2) zarządzać czasem;	
MG.11(1)(10)(1) wykonywać roboty związane z zabezpieczaniem podziemnych wyrobisk górniczych	
MG.11(1)(12)(1) rozpoznawać zagrożenia występujące w podziemnych wyrobiskach górniczych	
MG.11(1)(14)(1) stosować sprzęt ochrony indywidualnej	

Temat: *Wykonywanie robót związanych z wykonaniem obudowy*

Klasa: druga

Liczba godzin: 60

Cel ogólny: Doskonalenie umiejętności z zakresu przygotowania elementów obudowy.

Opis uszczegółowionych efektów kształcenia podczas realizacji praktycznej nauki zawodu

Podczas wykonywania ćwiczenia praktycznego uczeń:

- przygotuje stanowisko pracy w sposób zgodny z instruktażem stanowiskowym i wykonaniem zadania- BHP(7)(1), BHP(8)(1) , BHP(9)(1), KPS(3)(2),
- zgromadzi na stanowisku pracy narzędzia i przyrządy do wykonania elementów obudowy- kilof, siekiera, młotek piła do drewna, taśma stalowa PKZ (MG.a)(13)(1), PKZ (MG.a)(13)(2)
- przygotuje części-elementy obudowy na wymiar-stropnice, stojaki, okładziny ,rozpory MG.11(1)(10)
- wykona roboty związane z wykonaniem obudowy

Warunki osiągnięcia efektów kształcenia w tym środki dydaktyczne:

Zajęcia praktyczne prowadzone w zakładzie górniczym powinny znajdować się:

- narzędzia i przyrządy do wykonywania elementów obudowy
- elementy części obudowy(drewno)

Zalecane metody dydaktyczne:

Poza zdobywaniem wiadomości i nabywaniem umiejętności w procesie kształcenia należy zwrócić uwagę na kształtowanie umiejętności samokształcenia, samodzielności myślenia i analizowania zjawisk, współpracy w grupie oraz komunikatywności. W czasie odbywania zajęć wskazane jest stosowanie metod - zbiorowa praca. Dominującymi metodami powinny być metoda ćwiczeń praktycznych, pokaz z objaśnieniem, próba pracy na stanowisku

Formy organizacyjne

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem zróżnicowanych form indywidualnie, w grupach 3-4-osobowych w podziemnych zakładach górniczych

1.2 Utrzymanie parametrów drażenia podziemnych wyrobisk górniczych	
Uczeń po zrealizowaniu zajęć będzie potrafił:	Pomoce dydaktyczne / narzędzia / sprzęt
BHP(1)(1) rozróżnić pojęcia związane z bezpieczeństwem i higieną pracy,	<ul style="list-style-type: none"> – Zasady bezpieczeństwa i higieny pracy w trakcie prowadzenia technik eksploatacyjnych. – Metryka wyrobiska
BHP(4)(1) przewidzieć zagrożenia dla zdrowia i życia człowieka oraz mienia i środowiska związane z wykonywaniem zadań zawodowych;	
BHP (5)(1) określić zagrożenia związane z występowaniem szkodliwych czynników w środowisku pracy	
BHP (8)(1) stosować środki ochrony indywidualnej podczas wykonywania zadań zawodowych;	
BHP (9)(1) przestrzegać zasad bezpieczeństwa	
BHP(10)(5) wskazać zasady udzielania pierwszej pomocy poszkodowanym w wypadkach przy pracy podczas obsługi maszyn	
KPS(3)(2) zarządzać czasem;	
MG.11(1)(8)(1) przestrzegać parametrów drażenia podziemnych wyrobisk górniczych;	
MG.11(1)(12)(1) rozpoznawać zagrożenia występujące w podziemnych wyrobiskach górniczych	
MG.11(1)(14)(1) stosuje sprzęt ochrony indywidualnej	

Temat: *Utrzymanie parametrów drażenia podziemnych wyrobisk górniczych*

Klasa: druga

Liczba godzin: 60

Cel ogólny: Doskonalenie umiejętności z zakresu parametrów drażenia podziemnych wyrobisk górniczych

Opis uszczegółowionych efektów kształcenia podczas realizacji praktycznej nauki zawodu

Podczas wykonywania ćwiczenia praktycznego uczeń:

- przygotuje stanowisko pracy w sposób umożliwiający wykonanie zadania - BHP(7)(1), BHP(8)(1), BHP(9)(1), KPS(3)(1),
- zgromadzi na stanowisku pracy narzędzia i przyrządy do wykonania zaplanowanych pomiarów – taśma miernicza, niwelator, klucz dynamometryczny MG.11(1)(8)
- wykona pomiary- nadania kierunku i niwelacji-godziny, formatu obudowy, podziałki ,kąta nachylenia obudowy. M.G.11(1)(8)

Warunki osiągnięcia efektów kształcenia w tym środki dydaktyczne:

Zajęcia praktyczne prowadzone w zakładzie górniczym, powinny znajdować się:

- narzędzia i przyrządy do wykonywania pomiarów obudowy chodnika;

Zalecane metody dydaktyczne:

Oprócz zdobywania wiadomości i nabywania umiejętności w procesie kształcenia należy zwrócić uwagę na kształtowanie umiejętności samokształcenia, samodzielności myślenia i analizowania zjawisk, współpracy w grupie oraz komunikatywności. W związku z tym w czasie odbywania zajęć wskazane jest stosowanie metod aktywizujących. Dominującymi metodami powinny być metoda ćwiczeń praktycznych lub pokaz z objaśnieniem.

Formy organizacyjne

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem zróżnicowanych form indywidualnie, w grupach 3-4-osobowych w podziemnych zakładach górniczych

1.3 Wykonywanie robót związanych z zabezpieczeniem podziemnych wyrobisk górniczych	
Uczeń po zrealizowaniu zajęć będzie potrafił:	Pomoce dydaktyczne / narzędzia / sprzęt
BHP(1)(1) rozróżnić pojęcia związane z bezpieczeństwem i higieną pracy	<ul style="list-style-type: none"> – Zasady bezpieczeństwa i higieny pracy w trakcie prowadzenia technik eksploatacyjnych. – przykłady konstrukcji wzmocnienia obudowy elementami stalowymi lub drewnianymi.
BHP(4)(1) przewidzieć zagrożenia dla zdrowia związane z wykonywaniem zadań zawodowych;	
BHP (5)(1) określić zagrożenia związane z występowaniem szkodliwych czynników w środowisku pracy	
BHP (8)(1) stosować środki ochrony indywidualnej podczas wykonywania zadań zawodowych;	
BHP (9)(2) przestrzegać zasad higieny pracy	
BHP(10)(5) wskazać zasady udzielania pierwszej pomocy poszkodowanym w wypadkach przy pracy podczas obsługi maszyn i urządzeń do obróbki	
KPS(3)(1) planować działania	
MG.11(1)(10)(1) wykonywać roboty związane z zabezpieczaniem podziemnych wyrobisk górniczych	
MG.11(1)(11) (2) wykonywać roboty związane z likwidacją podziemnych wyrobisk górniczych	
MG.11(1)(12)(1) rozpoznawać zagrożenia występujące w podziemnych wyrobiskach górniczych	
MG.11(1)(14)(1) stosować sprzęt ochrony indywidualnej	

Temat: *Wykonywanie robót związanych z zabezpieczeniem podziemnych wyrobisk górniczych.*

Klasa: druga

Liczba godzin: 60

Cel ogólny: Doskonalenie umiejętności z związanych z zabezpieczeniem podziemnych wyrobisk górniczych .

Opis uszczegółowionych efektów kształcenia podczas realizacji praktycznej nauki zawodu

Podczas wykonywania ćwiczenia praktycznego uczeń:

- przygotuje stanowisko pracy w sposób umożliwiający wykonanie zadania - BHP(7)(1), BHP(8)(1) , BHP(9)(1),KPS(3)(1)
- zgrupuje na stanowisku pracy narzędzia i przyrządy do wykonania zabezpieczenia podziemnych wyrobisk górniczych- kilof, siekierka, młotek piła do drewna, taśma stalowa ,klucze, podciągarki, śruby kabłąkowe i hakowe -MG.11(10)(1)
- przygotuje części do wzmocnienia obudowy- stojaki-drewniane, stalowe, elementy obudowy prostej stalowej
- wykona –zabuduje zgodnie z technologią wzmocnienia obudowy.

Warunki osiągnięcia efektów kształcenia w tym środki dydaktyczne:

Zajęcia praktyczne prowadzone w podziemnych zakładach górniczych, powinny znajdować się:

- narzędzia i przyrządy do wykonywania wzmocnienia obudowy-
- materiał do wykonania wzmocnienia obudowy(stojaki-drewniane, stalowe, elementy obudowy prostej stalowej)

Zalecane metody dydaktyczne:

Dominującymi metodami powinny być metoda ćwiczeń praktycznych a oprócz zdobywania wiadomości i nabywania umiejętności w procesie kształcenia należy zwrócić uwagę na kształtowanie umiejętności samokształcenia, samodzielności myślenia i analizowania zjawisk, współpracy w grupie oraz komunikatywności.

Formy organizacyjne

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem zróżnicowanych form indywidualnie, w grupach 3 - 4-osobowych w podziemnych zakładach górniczych.

1.4 Sprzęt oraz środki ochrony indywidualnej.	
Uczeń po zrealizowaniu zajęć będzie potrafił:	Pomoce dydaktyczne / narzędzia / sprzęt
BHP(1)(1) rozróżnić pojęcia związane z bezpieczeństwem i higieną pracy	<ul style="list-style-type: none"> – Zasady bezpieczeństwa i higieny pracy w trakcie prowadzenia technik eksploatacyjnych. – Sprzęt ochrony indywidualnej
BHP(4)(1) przewidzieć zagrożenia dla zdrowia i życia człowieka z wykonywaniem zadań zawodowych;	
BHP (5)(1) określić zagrożenia związane z występowaniem szkodliwych czynników w środowisku pracy	
BHP (8)(1) stosować środki ochrony indywidualnej;	
BHP (8)(2) stosować środki ochrony zbiorowej	
BHP (9)(2) przestrzegać zasad higieny pracy	
BHP(10)(5) wskazać zasady udzielania pierwszej pomocy poszkodowanym w wypadkach przy pracy podczas obsługi maszyn i urządzeń do obróbki ręcznej i mechanicznych;	
KPS(3)(2) zarządzać czasem;	
MG.11(1)(12) rozpoznać zagrożenia występujące w podziemnych wyrobiskach górniczych	
MG.11(1)(14)(1) stosować sprzęt ochrony indywidualnej	
MG.11(2)(8)(1) rozpoznawać zagrożenia występujące w podziemnych wyrobiskach górniczych	
MG.11(3)(1)(1) badać skład powietrza kopalnianego;	
MG.11(3)(2)(1) wykonywać pomiary z zakresu aerologii górniczej;	

Temat: *Sprzęt oraz środki ochrony indywidualnej.*

Klasa: *trzecia*

Liczba godzin: *60*

Cel ogólny: **Doskonalenie umiejętności z zakresu wyposażenia w środki ochrony indywidualnej**

Opis uszczegółowionych efektów kształcenia podczas realizacji praktycznej nauki zawodu

Podczas wykonywania ćwiczenia praktycznego uczeń:

- zapozna się z instruktażem stanowiskowym
- przygotuje stanowisko pracy w sposób umożliwiający wykonanie zadania - BHP(7)(1), BHP(8)(1) , BHP(9)(1),KPS(3)(2)
- zgromadzi na stanowisku pracy środki ochrony indywidualnej - hełm górniczy, okulary ochronne ,rękawice, buty gumowe, ubranie antystatyczne, opatrunek osobisty, aparat uciechkowy MG.11(14)(1)
- rozpozna zagrożenia występujące w podziemnych wyrobiskach górniczych MG.11(2)(8)
- bada skład powietrza kopalnianego MG.11(3)(1)

Warunki osiągnięcia efektów kształcenia w tym środki dydaktyczne:

Zajęcia praktyczne prowadzone w podziemnych zakładach górniczych powinny znajdować się:

- środki ochrony indywidualnej

Zalecane metody dydaktyczne:

Zdobywanie wiadomości i nabywanie umiejętności w procesie kształcenia a w szczególności kształtowanie umiejętności samokształcenia i współpracy w grupie oraz komunikatywności, w związku z tym w czasie odbywania zajęć wskazane jest stosowanie metod jak pokaz z zastosowaniem przykładowych środków ochrony indywidualnej.

Formy organizacyjne

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem zróżnicowanych form indywidualnie, w grupach 3-4-osobowych w podziemnych zakładach górniczych.

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

I. Eksploatacja złóż podziemnych		Miejsce realizacji praktycznej nauki zawodu Pracodawca / Zakład Pracy	
2. Wydobywanie kopalin			
2.1 Wykonywanie robót związanych z odstawą urobku i konserwacją	60h	150h	
2.2 Wykonywanie robót związanych transportem materiałów-montaż	60h		
2.3 Montaż maszyn i urządzeń stosowanych do transportu urobku	30h		

**Politechnika
Śląska**

**GŁÓWNY
INSTYTUT
GÓRNICHTWA**

2.1 Wykonywanie robót związanych z odstawą urobku i konserwacją	
Uczeń po zrealizowaniu zajęć będzie potrafił:	Pomoce dydaktyczne / narzędzia / sprzęt
BHP(1)(1) rozróżnić pojęcia związane z bezpieczeństwem i higieną pracy,	<ul style="list-style-type: none"> – Zasady bezpieczeństwa i higieny pracy w trakcie prowadzenia technik eksploatacyjnych. – Sprzęt ochrony indywidualnej – Elementy przenośników zgrzeblowych, taśmowych, zestaw kluczy, sprzęt do łączenia taśm.
BHP(4)(1) przewidzieć zagrożenia dla zdrowia i życia człowieka związane z wykonywaniem zadań zawodowych;	
BHP (5)(1) określić zagrożenia związane z występowaniem szkodliwych czynników w środowisku pracy	
BHP (8)(1) stosować środki ochrony indywidualnej podczas wykonywania zadań zawodowych;	
BHP (9)(1) przestrzegać zasad bezpieczeństwa i higieny pracy	
BHP(10)(5) wskazać zasady udzielania pierwszej pomocy poszkodowanym w wypadkach przy pracy podczas obsługi maszyn i urządzeń do obróbki ręcznej i mechanicznych;	
KPS(3)(2) zarządzać czasem;	
KPS(8)(1) aktualizować wiedzę;	
MG.11(2)(2)(1) określić metody eksploatacji złóż kopalin użytecznych;	
MG.11(2)(4)(2) wykonywać roboty związane z odstawą urobku;	
MG.11(2)(8)(1) rozpoznawać zagrożenia występujące w podziemnych wyrobiskach górniczych.	

Temat: *Wykonywanie robót związanych z odstawą urobku i konserwacją urządzeń*

Klasa: *trzecia*

Liczba godzin: *60*

Cel ogólny: **Doskonalenie umiejętności z zakresu** wykonywanie robót związanych z konserwacją maszyn do odstawy urobku

Opis uszczegółowionych efektów kształcenia podczas realizacji praktycznej nauki zawodu

Podczas wykonywania ćwiczenia praktycznego uczeń:

- przygotuje stanowisko pracy w sposób umożliwiający wykonanie zadania - BHP(7)(1), BHP(8)(1), BHP(9)(1),KPS(3)(1)
- zgrupuje na stanowisku pracy narzędzia i przyrządy do wykonania konserwacji maszyn i urządzeń -łopata kilof ,klucze, wciągarki ręczne ,noże ciesielskie, wybijaki, przecinaki, graca do czyszczenia trasy. MG.11(2)(4)
- przygotuje części zestawu maszyn i urządzeń(przenośników taśmowych, zgrzeblowych)
- wykona konserwację maszyn i urządzeń.
- skontroluje wykonane zadanie –sprawdzi działanie przenośników.

Warunki osiągnięcia efektów kształcenia w tym środki dydaktyczne:

Zajęcia praktyczne prowadzone w podziemnych zakładach górniczych powinny znajdować się:

- narzędzia i przyrządy do wykonania konserwacji maszyn i urządzeń -łopata kilof ,klucze, wciągarki ręczne ,noże ciesielskie, wybijaki, przecinaki, graca do czyszczenia trasy.
- zestawy części maszyn i urządzeń-elementy przenośników taśmowych i zgrzeblowych

Zalecane metody dydaktyczne:

Dominującymi metodami powinny być metoda ćwiczeń praktycznych oraz pokaz z objaśnieniem a poza zdobywaniem wiadomości i nabywaniem umiejętności w procesie kształcenia należy zwrócić uwagę na kształtowanie umiejętności samokształcenia, samodzielności myślenia i współpracy w grupie oraz komunikatywności.

Formy organizacyjne

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem zróżnicowanych form indywidualnie, w grupach 3-4-osobowych w podziemnych zakładach górniczych

2.2 Wykonywanie robót związanych transportem materiałów	
Uczeń po zrealizowaniu zajęć będzie potrafił:	Pomoce dydaktyczne / narzędzia / sprzęt
BHP(1)(1) rozróżnić pojęcia związane z bezpieczeństwem i higieną pracy,	<ul style="list-style-type: none"> – Zasady bezpieczeństwa i higieny pracy w trakcie prowadzenia technik eksploatacyjnych. – Sprzęt ochrony indywidualnej – Zestaw kolejki podwieszanej, spągowej i wciągarki.
BHP(4)(1) przewidzieć zagrożenia dla zdrowia i życia człowieka związane z wykonywaniem zadań zawodowych;	
BHP (5)(1) określić zagrożenia związane z występowaniem szkodliwych czynników w środowisku pracy	
BHP (8)(1) stosować środki ochrony indywidualnej podczas wykonywania zadań zawodowych;	
BHP (9)(1) przestrzegać zasad bezpieczeństwa i higieny pracy	
BHP(10)(5) wskazać zasady udzielania pierwszej pomocy poszkodowanym w wypadkach przy pracy podczas obsługi maszyn i urządzeń do obróbki ręcznej i mechanicznych;	
KPS(3)(2) zarządzać czasem;	
KPS(8)(2) doskonalić umiejętności zawodowe;	
MG.11(2)(2)(1) określić metody eksploatacji złóż kopalin użytecznych;	
MG.11(2)(5)(1) wykonywać roboty związane z transportem urobku	
MG.11(2)(5)(2) wykonywać roboty związane z transportem materiałów	

Temat: *Wykonywanie robót związanych transportem materiałów*

Klasa: *trzecia*

Liczba godzin: *60*

Cel ogólny: **Doskonalenie umiejętności z zakresu budowy tras przeznaczonych do transportu materiałów**

Opis uszczegółowionych efektów kształcenia podczas realizacji praktycznej nauki zawodu

Podczas wykonywania ćwiczenia praktycznego uczeń:

- przygotuje stanowisko pracy w sposób umożliwiający wykonanie zadania - BHP(7)(1), BHP(8)(1), BHP(9)(1),KPS(3)(2)
- zgrupuje na stanowisku pracy narzędzia do wykonania zabudowy tras – klucze wciągarki ręczne, śruby, łańcuchy MG.11(2)(7)
- przygotuje części elementy tras transportowych
- wykona budowy odcinków tras.

Warunki osiągnięcia efektów kształcenia w tym środki dydaktyczne:

Zajęcia praktyczne prowadzone w podziemnych zakładach górniczych, powinny znajdować się:

- narzędzia i przyrządy do zabudowy tras transportujących materiał;
- zestawy części maszyn, które będą wykorzystywane do ćwiczeń z w/w zakresu

Zalecane metody dydaktyczne:

Należy zwrócić uwagę na kształtowanie umiejętności samokształcenia, samodzielność myślenia i współpracy w grupie oraz komunikatywności. W związku z tym w czasie odbywania zajęć wskazane jest stosowanie metod jak praca na stanowisku a dominującymi metodami powinny być metoda ćwiczeń praktycznych z zakresu robót związanych z transportem materiałów.

Formy organizacyjne

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem zróżnicowanych form indywidualnie, w grupach 3-4-osobowych w podziemnych zakładach górniczych

2.3 Montaż maszyn i urządzeń stosowanych do transportu urobku	
Uczeń po zrealizowaniu zajęć będzie potrafił:	Pomoce dydaktyczne / narzędzia / sprzęt
BHP(1)(1) rozróżnić pojęcia związane z bezpieczeństwem i higieną pracy,	<ul style="list-style-type: none"> – Zasady bezpieczeństwa i higieny pracy w trakcie prowadzenia technik eksploatacyjnych. – Sprzęt ochrony indywidualnej – Schematy maszyn
BHP(4)(1) przewidzieć zagrożenia dla zdrowia i życia człowieka związane z wykonywaniem zadań zawodowych;	
BHP (5)(1) określić zagrożenia związane z występowaniem szkodliwych czynników w środowisku pracy	
BHP (8)(1) stosować środki ochrony indywidualnej podczas wykonywania zadań zawodowych;	
BHP (9)(1) przestrzegać zasad bezpieczeństwa i higieny pracy	
BHP(10)(1) wskazać zasady udzielania pierwszej pomocy poszkodowanym w wypadkach przy pracy podczas obsługi maszyn;	
KPS(3)(2) zarządzać czasem;	
KPS(8)(2) doskonalic umiejętności zawodowe;	
MG.11(2)(7) (1) rozpoznawać maszyny stosowane do transportu materiałów	
MG.11(2)(7) (2) rozpoznawać urządzenia stosowane do transportu urobku	
MG.11(2)(8)(1) rozpoznawać zagrożenia występujące w podziemnych wyrobiskach górniczych	

Temat: *Montaż maszyn urządzeń stosowane do transportu urobku*

Klasa: *trzecia*

Liczba godzin: 30

Cel ogólny: Doskonalenie umiejętności z zakresu montażu maszyn i urządzeń stosowane do transportu urobku .

Opis uszczegółowionych efektów kształcenia podczas realizacji praktycznej nauki zawodu

Podczas wykonywania ćwiczenia praktycznego uczeń:

- przygotowuje stanowisko pracy w sposób umożliwiający wykonanie zadania - BHP(7)(1), BHP(8)(1), BHP(9)(1),KPS(3)
- zgromadzi na stanowisku pracy narzędzia do wykonania montażu maszyn i urządzeń do transportu urobku- klucze, przecinaki, wciągarki ręczne, łańcuchy śruby MG.11(2)(3), MG.11.(2)(7),
- przygotuje części do montażu maszyn i urządzeń do transportu urobku
- wykona montaż maszyn i urządzeń do transportu urobku

Warunki osiągnięcia efektów kształcenia w tym środki dydaktyczne:

Zajęcia praktyczne prowadzone w podziemnych zakładach górniczych, powinny znajdować się:

- narzędzia stosowane do wykonania montażu maszyn i urządzeń transportujących urobek
- zestawy części maszyn i urządzeń

Zalecane metody dydaktyczne:

Nabywanie umiejętności w procesie kształcenia. Należy zwrócić uwagę na kształtowanie umiejętności, współpracy w grupie oraz komunikatywności. W związku z tym w czasie odbywania zajęć wskazane jest stosowanie metody- zajęć praktycznych- przeciwieństwo umiejętności związanych z montażem maszyn i urządzeń do transportu urobku a dominującymi metodami powinny być metoda ćwiczeń praktycznych.

Formy organizacyjne

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem zróżnicowanych form indywidualnie, w grupach 3-4-osobowych w podziemnych zakładach górniczych

I. Eksploatacja złóż podziemnych		Miejsce realizacji praktycznej nauki zawodu Pracodawca / Zakład Pracy
3. Obsługa urządzeń stosowanych do wentylacji i klimatyzacji podziemnych wyrobisk górniczych		
3.1 Badanie składu powietrza kopalnianego	30h	150h
3.2 Pomiary z zakresu aerologii górniczej	30h	
3.3 Montaż urządzeń miejscowej wentylacji i klimatyzacji	30h	
3.4 Wykonywanie tam wentylacyjnych i podsadzkowych oraz zapór pyłowych i wodnych	30h	
3.5 Montaż urządzeń wentylacyjnych i klimatyzacyjnych	30h	

3.1 Badanie składu powietrza kopalnianego	
Uczeń po zrealizowaniu zajęć będzie potrafił:	Pomoce dydaktyczne / narzędzia / sprzęt
BHP(1)(3) rozróżnić pojęcia związane z ochroną środowiska i ergonomią;	<ul style="list-style-type: none"> – Zasady bezpieczeństwa i higieny pracy w trakcie prowadzenia technik eksploatacyjnych. – Sprzęt ochrony indywidualnej – Sprzęt do badania składu powietrza kopalnianego.
BHP(4)(2) przewidzieć zagrożenia dla środowiska związane z wykonywaniem zadań zawodowych;	
BHP (5)(1) określić zagrożenia związane z występowaniem szkodliwych czynników w środowisku pracy	
BHP (8)(1) stosować środki ochrony indywidualnej podczas wykonywania zadań zawodowych;	
BHP (8)(1) stosować środki ochrony zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych	
BHP (9)(1) przestrzegać zasad bezpieczeństwa i higieny pracy	
KPS(3)(1) planować działania ;	
KPS(3)(1) przewidzieć skutki zaniedbań w dziedzinie wentylacji;	
MG.11(2)(8)(1) rozróżnić zagrożenia występujące w podziemnych wyrobiskach górniczych.	
MG.11(3)(1)(1) dokonać pomiaru składu powietrza kopalnianego;	

Temat: *Badanie składu powietrza kopalnianego*

Klasa: *trzecia*

Liczba godzin: 30

Cel ogólny: Ćwiczenie umiejętności posługiwania się sprzętem do badania składu powietrza kopalnianego

Opis uszczegółowionych efektów kształcenia podczas realizacji praktycznej nauki zawodu

Podczas wykonywania ćwiczenia praktycznego uczeń:

- przygotuje stanowisko pracy w sposób umożliwiający wykonanie zadania - BHP(7)(1), BHP(8)(1), BHP(9)(1), KPS(3)(1)
- zgromadzi na stanowisku pracy przyrządy do badania składu powietrza kopalnianego – wykrywacz harmonijkowy, rurki wskaźnikowe, metanomierz górniczy – MG.11(2)(8)(1)
- przygotuje przyrządy do wykonania pomiarów
- wykona pomiary stężeń gazów kopalnianych – MG.11(3)(1)

Warunki osiągnięcia efektów kształcenia w tym środki dydaktyczne:

Zajęcia praktyczne prowadzone w podziemnych zakładach górniczych powinny znajdować się:

- narzędzia i przyrządy do badania składu powietrza kopalnianego

Zalecane metody dydaktyczne:

W czasie odbywania zajęć wskazane jest stosowanie metod takich jak pokaz na stanowisku pracy - pomiar składu powietrza kopalnianego a oprócz zdobywania wiadomości i nabywania umiejętności w procesie kształcenia należy zwrócić uwagę na kształtowanie umiejętności samokształcenia, samodzielności myślenia i analizowania zjawisk, współpracując w grupie.

Formy organizacyjne

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem zróżnicowanych form indywidualnie, w grupach 3-4-osobowych w podziemnych zakładach górniczych

3.2 Pomiary z zakresu aerologii górniczej	
Uczeń po zrealizowaniu zajęć będzie potrafił:	Pomoce dydaktyczne / narzędzia / sprzęt
BHP(1)(1) rozróżnić pojęcia związane z ochroną środowiska	<ul style="list-style-type: none"> – Zasady bezpieczeństwa i higieny pracy w trakcie prowadzenia technik eksploatacyjnych. – Przyrządy do badania składu powietrza kopalnianego i przepływu powietrza w wyrobiskach – Procedury postępowania w przypadku stwierdzenia zagrożenia, – Przepisy BHP dotyczące parametrów powietrza w kopalni, – Zasady rozprowadzania powietrza w wyrobiskach – Sprzęt ochrony indywidualnej
BHP(4)(1) przewidzieć zagrożenia dla środowiska związane z wykonywaniem zadań zawodowych;	
BHP (5)(1) określić zagrożenia związane z występowaniem szkodliwych czynników w środowisku pracy	
BHP (8)(1) stosować środki ochrony indywidualnej podczas wykonywania zadań zawodowych;	
BHP (9)(1) przestrzegać zasad bezpieczeństwa i higieny pracy	
BHP(10)(5) wskazać zasady udzielania pierwszej pomocy poszkodowanym w wypadkach przy pracy podczas obsługi maszyn;	
KPS(3)(2) zarządzać czasem;	
KPS(8)(1) doskonalić umiejętności zawodowe;	
MG.11 (3)(2)(1) wykonać obliczenia z zakresu aerologii górniczej,	
MG.11 (3)(3)(1) określić zasady rozprowadzania powietrza w kopalni;	

Temat: *Pomiary z zakresu aerologii górniczej*

Klasa: *trzecia*

Liczba godzin: 30

Cel ogólny: *Kształtowanie umiejętności pomiaru z zakresu aerologii górniczej*

Opis uszczegółowionych efektów kształcenia podczas realizacji praktycznej nauki zawodu

Podczas wykonywania ćwiczenia praktycznego uczeń:

- przygotuje stanowisko pracy w sposób umożliwiający wykonanie zadania - BHP(7)(1), BHP(8)(1), BHP(9)(1), KPS(3)(2)
- zgromadzi na stanowisku przyrządy do pomiaru z zakresu aerologii górniczej: anemometry - MG.11(3)(3)
- przygotuje anemometry do wykonania pomiarów
- wykona pomiary MG.11(3)(2)

Warunki osiągnięcia efektów kształcenia w tym środki dydaktyczne:

Zajęcia praktyczne prowadzone w podziemnym zakładzie górniczym, powinny znajdować się:

- przyrządy do pomiaru aerologii górniczej

Zalecane metody dydaktyczne:

Oprócz zdobywania wiadomości i nabywania umiejętności w procesie kształcenia należy zwrócić uwagę na kształtowanie umiejętności samokształcenia, samodzielności myślenia i analizowania zjawisk a także współpracy w grupie oraz komunikatywności. W związku z tym w czasie odbywania zajęć wskazane jest stosowanie metod aktywizujących. Dominującymi metodami powinny być metoda ćwiczeń praktycznych i pokaz z objaśnieniem.

Formy organizacyjne

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem zróżnicowanych form indywidualnie, w grupach 3-4-osobowych w podziemnych zakładach górniczych

3.3 Montaż urządzeń miejscowej wentylacji i klimatyzacji	
Uczeń po zrealizowaniu zajęć będzie potrafił:	Pomoce dydaktyczne / narzędzia / sprzęt
BHP(1)(2) rozróżnić pojęcia związane z ochroną przeciwpożarową	<ul style="list-style-type: none"> – Zasady bezpieczeństwa i higieny pracy w trakcie prowadzenia technik eksploatacyjnych. – Budowa i rozmieszczenie tam bezpieczeństwa, regulacyjnych i izolacyjnych, – Zasady budowy i rozmieszczenia zapór zabezpieczających przed wybuchem pyłu węglowego, – Zasady wykonywania i utrzymywania stref zabezpieczających, zabudowa wentylacji lutniowej w wyrobiskach, – Urządzenia i sprzęt do wykonywania pomiarów wentylacyjnych, – Elementy sieci wentylacyjnej i klimatyzacji,
BHP(4)(1) przewidzieć zagrożenia dla zdrowia i życia związane z wykonywaniem zadań zawodowych;	
BHP (5)(1) określić zagrożenia związane z występowaniem szkodliwych czynników w środowisku pracy	
BHP (8)(1) stosować środki ochrony indywidualnej podczas wykonywania zadań zawodowych;	
BHP (9)(1) przestrzegać zasad bezpieczeństwa i higieny pracy	
BHP(10)(5) wskazać zasady udzielania pierwszej pomocy poszkodowanym w wypadkach przy pracy podczas obsługi maszyn	
KPS(8)(1) aktualizować wiedzę;	
MG.11.(3)(4)(1) rozpoznać elementy sieci wentylacyjnej :	
MG.11.(3)(4)(2) rozpoznać elementy instalacji klimatyzacyjnej:	
MG.11.(3)(5)(1) zabudować wentylację lutniową;	
MG.11.(3)(5)(2) zabudować tamy wentylacyjne	

Temat: *Montaż urządzeń miejscowej wentylacji i klimatyzacji*

Klasa: *trzecia*

Liczba godzin: 30

Cel ogólny: *Kształtowanie umiejętności montażem urządzeń miejscowej wentylacji i klimatyzacji*

Opis uszczegółowionych efektów kształcenia podczas realizacji praktycznej nauki zawodu

Podczas wykonywania ćwiczenia praktycznego uczeń:

- przygotuje stanowisko pracy w sposób umożliwiający wykonanie zadania - BHP(7)(1), BHP(8)(1), BHP(9)(1), KPS(8)(1)
- zgromadzi na stanowisku pracy narzędzia i przyrządy do wykonania montażu urządzeń miejscowej wentylacji i klimatyzacji-MG.11(3)(4), MG.11(3)(7)
- przygotuje części do montażu wentylatorów i klimatyzatorów: klucze, łańcuchy, kilof, obudowa prosta - MG.11.(3)(5)(1)
- wykona montaż urządzeń miejscowej wentylacji i klimatyzacji - MG.11.(3)(5)(2)

Warunki osiągnięcia efektów kształcenia w tym środki dydaktyczne:

Zajęcia praktyczne prowadzone w podziemnych zakładach górniczych, powinny znajdować się:

- narzędzia i przyrządy do wykonania montażu urządzeń miejscowej wentylacji i klimatyzacji-klucze, wciągarki, łańcuchy, śruby hakowe, kilof, obudowa prosta (podciąg szynowy)

Zalecane metody dydaktyczne:

Dominującymi metodami powinny być metoda ćwiczeń praktycznych oraz pokaz z objaśnieniem a oprócz zdobywania wiadomości i nabywania umiejętności w procesie kształcenia należy zwrócić uwagę na kształtowanie umiejętności samokształcenia, samodzielności, współpracy w grupie oraz komunikatywności w związku z tym w czasie odbywania zajęć wskazane jest stosowanie metod aktywizujących.

Formy organizacyjne

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem zróżnicowanych form indywidualnie, w grupach 3-4-osobowych w podziemnych zakładach górniczych

3.4 Wykonywanie tam wentylacyjnych i podsadzkowych oraz zapór pyłowych i wodnych	
Uczeń po zrealizowaniu zajęć będzie potrafił:	Pomoce dydaktyczne / narzędzia / sprzęt
BHP(1)(1) rozróżnić pojęcia związane z bezpieczeństwem i higieną pracy	<ul style="list-style-type: none"> – Zasady bezpieczeństwa i higieny pracy w trakcie prowadzenia technik eksploatacyjnych. – Przyrządy do badania składu powietrza kopalnianego – Zasady zabudowy wentylacji lutniowej w wyrobiskach, – Urządzenia i sprzęt do wykonywania pomiarów wentylacyjnych, – Zasady posługiwania się sprzętem pomiarowym, – Procedury postępowania w przypadku stwierdzenia zagrożenia, – Sprzęt ochrony indywidualnej – Elementy zapór pyłowych i wodnych, – Materiał-drewno, płótno wentylacyjne.
BHP(1)(2) rozróżnić pojęcia związane z ochroną przeciwpożarową	
BHP (5)(1) określić zagrożenia związane z występowaniem szkodliwych czynników w środowisku pracy	
BHP (8)(1) stosować środki ochrony indywidualnej podczas wykonywania zadań zawodowych;	
BHP (8)(2) stosować środki ochrony zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych;	
BHP (9)(1) przestrzegać zasad bezpieczeństwa i higieny pracy	
KPS(3)(2) zarządzać czasem;	
KPS(8)(1) aktualizować wiedzę;	
MG.11.(3)(5)(2) zabudować tamy wentylacyjne	
MG.11.(3)(6)(1) określić zasady zwalczania zagrożenia wybuchem pyłu węglowego;	
MG.11.(3)(6)(2) zabudować zapórę przeciwybuchową;	
MG.11.(3)(6)(3) omówić rodzaje i budowę tam wentylacyjnych,	
MG.11.(3)(6)(4) wyjaśnić konieczność stosowania zapór pyłowych,	
MG.11.(3)(6)(5) wyjaśnić konieczność stosowania zapór wodnych,	

Temat: Wykonywanie tam wentylacyjnych i podsadzkowych oraz zapór pyłowych i wodnych

Klasa: trzecia lub czwarta

Liczba godzin: 30

Cel ogólny: Kształtowanie umiejętności dotyczących wykonywania tam wentylacyjnych i podsadzkowych oraz zapór pyłowych i wodnych

Opis uszczegółowionych efektów kształcenia podczas realizacji praktycznej nauki zawodu

Podczas wykonywania ćwiczenia praktycznego uczeń:

- przygotuje stanowisko pracy w sposób umożliwiający wykonanie zadania - BHP(7)(1), BHP(8)(1), BHP(9)(1), KPS(3)(2), KPS(8)(1)

- zgromadzi na stanowisku pracy narzędzia do wykonywania tam wentylacyjnych i podsadzkowych oraz zapór pyłowych i wodnych – MG.11(3)(6)

-przygotuje części do montażu tam wentylacyjnych i podsadzkowych oraz zapór pyłowych i wodnych: deski, stojaki, płótno podsadzkowe - MG.11.(3)(6)(4), MG.11.(3)(6)(5)

- wykona zabudowę tam wentylacyjnych i podsadzkowych oraz zapór pyłowych i wodnych - MG.11.(3)(5)(2), MG.11.(3)(6)(2)

Warunki osiągnięcia efektów kształcenia w tym środki dydaktyczne:

Zajęcia praktyczne prowadzone w podziemnych zakładach górniczych powinny znajdować się:

- narzędzia i przyrządy do wykonywania tam wentylacyjnych i podsadzkowych oraz zapór pyłowych i wodnych- piły ,siekiery ,kilofy, kielnia murarska ,młotek ,łopata, poziomica.
- materiał-elementy zapór pyłowych i wodnych, deski ,stojaki drewniane, gwoździe, płótno podsadzkowe, wentylacyjne.

Zalecane metody dydaktyczne:

Oprócz zdobywania wiadomości i nabywania umiejętności w procesie kształcenia należy zwrócić uwagę na kształtowanie umiejętności samokształcenia, samodzielności myślenia i analizowania zjawisk, współpracy w grupie oraz komunikatywności. W związku z tym w czasie odbywania zajęć wskazane jest stosowanie metod aktywizujących. Dominującymi metodami powinny być metoda ćwiczeń praktycznych, pokaz z objaśnieniem.

Formy organizacyjne

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem zróżnicowanych form indywidualnie, w grupach 3-4-osobowych w podziemnych zakładach górniczych

3.5 Montaż urządzeń wentylacyjnych i klimatyzacyjnych	
Uczeń po zrealizowaniu zajęć będzie potrafił:	Pomoce dydaktyczne / narzędzia / sprzęt
BHP(1)(1) rozróżnić pojęcia związane z bezpieczeństwem i higieną pracy,	<ul style="list-style-type: none"> – Zasady bezpieczeństwa i higieny pracy w trakcie prowadzenia technik eksploatacyjnych. – Zasady przewietrzania kopalń, – Metody i sposoby przepływu powietrza w kopalni, – Elementy sieci wentylacyjnej i klimatyzacji, – Rodzaje wentylatorów kopalnianych, – Rodzaje instalacji klimatyzacyjnej, – Rodzaje i budowa tam wentylacyjnych, – Sprzęt ochrony indywidualnej
BHP(4)(1) przewidzieć zagrożenia dla zdrowia i życia człowieka związane z wykonywaniem zadań zawodowych;	
BHP (5)(1) określić zagrożenia związane z występowaniem szkodliwych czynników w środowisku pracy	
BHP (8)(1) stosować środki ochrony podczas wykonywania zadań zawodowych;	
BHP (9)(1) przestrzegać zasad bezpieczeństwa i higieny pracy	
KPS(3)(2) zarządzać czasem;	
KPS(8)(1) aktualizować wiedzę;	
MG.11(3)(7)(1) posługiwać się urządzeniami wentylacyjnymi:	
MG.11(2)(8)(1) rozróżniać zagrożenia górnicze	

Temat: *Montaż urządzeń wentylacyjnych i klimatyzacyjnych.*

Klasa: *trzecia*

Liczba godzin: 30

Cel ogólny: Kształtowanie umiejętności dotyczących montażu urządzeń wentylacyjnych i klimatyzacyjnych

Opis uszczegółowionych efektów kształcenia podczas realizacji praktycznej nauki zawodu

Podczas wykonywania ćwiczenia praktycznego uczeń:

- przygotuje stanowisko pracy w sposób umożliwiający wykonanie zadania - BHP(7)(1), BHP(8)(1), BHP(9)(1), KPS(3)(2)
- zgromadzi na stanowisku pracy narzędzia i przyrządy do wykonania montażu urządzeń wentylacyjnych i klimatyzacyjnych – MG11.(3)(5)(2)
- przygotuje części do montażu urządzeń wentylacyjnych i klimatyzacyjnych - MG.11(2)(8)(1)
- wykona zadanie montażowe - MG.11(3)(7)(1)

Warunki osiągnięcia efektów kształcenia w tym środki dydaktyczne:

Zajęcia praktyczne prowadzone w podziemnych zakładach górniczych powinny znajdować się:

- narzędzia i przyrządy do wykonania montażu urządzeń wentylacyjnych i klimatyzacyjnych;

Zalecane metody dydaktyczne:

W czasie odbywania zajęć wskazane jest przećwiczenie umiejętności montażu urządzeń klimatyzacyjnych, wentylacyjnych a dominującymi metodami powinny być metoda ćwiczeń praktycznych i pokaz z objaśnieniem.

Poza zdobywaniem wiadomości i nabywaniem umiejętności w procesie kształcenia należy zwrócić uwagę na umiejętności samodzielnego myślenia, współpracy w grupie oraz komunikatywności.

Formy organizacyjne

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem zróżnicowanych form indywidualnie, w grupach 3-4-osobowych w podziemnych zakładach górniczych

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

III. Organizacja i prowadzenie eksploatacji złóż podziemnych	Miejsce realizacji praktycznej nauki zawodu Pracodawca / Zakład Pracy	
Rozpoznawanie zagrożeń naturalnych i zapobieganie im		
1.1 Wykonywanie i nadzorowanie prac związanych z zabezpieczeniem podziemnych wyrobisk górniczych przed zagrożeniami naturalnymi	60h	180h
1.2 Ocena stanu wyrobisk górniczych oraz ich obudowy	60h	
1.3 Kontrola stosowanych środków ochrony indywidualnej	60h	

**Politechnika
Śląska**

**GŁÓWNY
INSTYTUT
GÓRNICZWA**

1.1 Wykonywanie i nadzorowanie prac związanych z zabezpieczeniem podziemnych wyrobisk górniczych przed zagrożeniami naturalnymi	
Uczeń po zrealizowaniu zajęć będzie potrafił:	Pomoce dydaktyczne / narzędzia / sprzęt
BHP (5)(1) określić zagrożenia związane z występowaniem szkodliwych czynników w środowisku pracy	<ul style="list-style-type: none"> – Zasady bezpieczeństwa i higieny pracy w trakcie prowadzenia technik eksploatacyjnych. – Sprzęt ochrony indywidualnej – Rozmieszczanie czujników do pomiaru- Zagrożeń metanowych i przeciwpożarowych.
BHP (8)(1) stosować środki ochrony indywidualnej podczas wykonywania zadań zawodowych;	
BHP (9)(1) przestrzegać zasad bezpieczeństwa i higieny pracy	
KPS(3)(2) zarządzać czasem;	
KPS(8)(1) aktualizować wiedzę;	
OMZ (5)(2)wprowadzić rozwiązania organizacyjne wpływające na poprawę warunków pracy	
OMZ (6)(1)stosować metody motywacji do pracy	
MG.39(2)(3)(1) opisać sposoby profilaktyki mające na celu przeciwdziałaniu zagrożeniom naturalnym;	
MG.39(2)(3)(2) dostrzegać obowiązki osób odpowiedzialnych za prawidłowe wykonywanie prac związanych ze zwalczaniem zagrożeń;	

Temat: *Wykonywanie i nadzorowanie prac związanych z zabezpieczeniem podziemnych wyrobisk górniczych przed zagrożeniami naturalnymi*

Klasa: czwarta

Liczba godzin: 60

Cel ogólny: Doskonalenie umiejętności sposobu rozmieszczenia oraz monitoringu zagrożeń

Opis uszczegółowionych efektów kształcenia podczas realizacji praktycznej nauki zawodu

Podczas wykonywania ćwiczenia praktycznego uczeń:

- przygotuje stanowisko pracy w sposób umożliwiający wykonanie zadania - BHP(8)(1), BHP(9)(1) , BHP(9)(1),KPS(3)(2)
- zgromadzi na stanowisku pracy narzędzia i przyrządy do wykonywania prac związanych z zabezpieczeniem podziemnych wyrobisk górniczych przed zagrożeniami naturalnymi: przyrządy – czujniki badające stan zagrożeń - gazowego, pożarowego, tąpnięmi – MG.39(2)(3)(1) MG.39(2)(3)(2)
- zapozna się ze sposobem zabudowy i rozmieszczeniem czujników monitorujących zagrożenia naturalne
- wykona pomiar metanu za pomocą metanomierza przenośnego w miejscach-pod stropem, nad obudową wyrobiska,
- zapozna się ze sposobem i miejscem zapisu wyników pomiaru metanu(miejsca), rozmieszczeniem sprzętu przeciwpożarowego i gaśniczego, monitoringu zagrożeń w dyspozytorni kopalni
- określi sposoby profilaktyki mające na celu przeciwdziałaniu zagrożeniom naturalnym MG.39(2)(3);
- wykona zadanie montażowe związane z zabezpieczeniem wyrobisk podziemnych: rozmieszczenie czujników monitorujących zagrożenia gazowe pożarowe, tąpnięmi - MG.11(3)(7)(1)

Warunki osiągnięcia efektów kształcenia w tym środki dydaktyczne:

Zajęcia praktyczne prowadzone w zakładzie górniczym, w którym powinny znajdować się:

- przyrządy – czujniki badające stan zagrożeń - gazowego, pożarowego, tąpnięmi

Zalecane metody dydaktyczne:

Oprócz zdobywania wiadomości i nabywania umiejętności w procesie kształcenia należy zwrócić uwagę na umiejętności samokształcenia, samodzielności myślenia i współpracy w grupie oraz komunikatywności. W czasie odbywania zajęć wskazane jest stosowanie pokazu z objaśnieniem.

Formy organizacyjne

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem zróżnicowanych form indywidualnie, w grupach 3-4-osobowych w podziemnych zakładach górniczych.

1.2 Ocena stanu wyrobisk górniczych oraz ich obudowy	
Uczeń po zrealizowaniu zajęć będzie potrafił:	Pomoce dydaktyczne / narzędzia / sprzęt
BHP (5)(1) określić zagrożenia związane z występowaniem szkodliwych czynników w środowisku pracy	<ul style="list-style-type: none"> – Zasady bezpieczeństwa i higieny pracy w trakcie prowadzenia technik eksploatacyjnych. – Sprzęt ochrony indywidualnej – Elementy odkształconej obudowy
BHP (8)(1) stosować środki ochrony indywidualnej podczas wykonywania zadań zawodowych;	
BHP (9)(1) przestrzegać zasad bezpieczeństwa i higieny pracy	
KPS(3)(2) zarządzać czasem;	
KPS(8)(2)doskonalić umiejętności zawodowe;	
OMZ(4)(2) ocenić jakość wykonania przydzielonych zadań	
OMZ(5)(2)wprowadzić rozwiązania organizacyjne wpływające na poprawę warunków pracy	
MG.39 (2)(7)(1) ustalić zakres kontroli stanu wyrobisk	
MG.39 (2)(7)(2)dobierać metody kontroli stanu wyrobisk górniczych;	
MG.39 (2)(7)(3)dobierać metody kontroli stanu obudowy;	

Temat: Ocena stanu wyrobisk górniczych oraz ich obudowy

Klasa: czwarta

Liczba godzin: 60

Cel ogólny: Doskonalenie umiejętności z oceny stanu obudowy

Opis uszczegółowionych efektów kształcenia podczas realizacji praktycznej nauki zawodu

Podczas wykonywania ćwiczenia praktycznego uczeń:

- przygotuje stanowisko pracy w sposób umożliwiający wykonanie zadania - BHP(7)(1), BHP(8)(1), BHP(9)(1), KPS(3)(2), KPS(8)(2)
- zgromadzi na stanowisku pracy przyrządy do wykonywania pomiarów obudowy i instrukcje użytkowania tych przyrządów - MG.39 (2)(7)(1)
- przygotuje części do oceny stanu wyrobisk górniczych i obudowy MG.39 (2)(7)(1)
- wykona ocenę stanu obudowy - sprawdzi prawidłowość wykonania wiązań, zabudowy odrzwi, wykładki -MG.39(2)(7)(2), MG.39(2)(7)(2)

Warunki osiągnięcia efektów kształcenia w tym środki dydaktyczne:

Zajęcia praktyczne prowadzone w wyrobiskach podziemnych a zdający uczniowie być zapoznani z:

- przyrządami do wykonywania pomiarów obudowy
- instrukcjami użytkowania tych przyrządów

Zalecane metody dydaktyczne:

W procesie kształcenia poza zdobywaniem wiadomości i nabywaniem umiejętności należy zwrócić uwagę na kształtowanie samokształcenia, samodzielności myślenia i analizowania wykonania stanu wyrobiska i obudowy, współpracy w grupie oraz komunikatywności. W związku z tym w czasie odbywania zajęć wskazane jest stosowanie metod aktywizujących. Dominującymi metodami powinny być metoda ćwiczeń praktycznych oraz pokaz z objaśnieniem.

Formy organizacyjne

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem zróżnicowanych form indywidualnie, w grupach 3-4-osobowych w podziemnych zakładach górniczych.

1.3 Kontrola stosowanych środków ochrony indywidualnej	
Uczeń po zrealizowaniu zajęć będzie potrafił:	Pomoce dydaktyczne / narzędzia / sprzęt
BHP(8)(3) skorzystać ze sprzętu ochronnego na stanowisku pracy;	<ul style="list-style-type: none"> – Zasady bezpieczeństwa i higieny pracy w trakcie prowadzenia technik eksploatacyjnych. – Sprzęt ochrony indywidualnej – Sprzęt ochrony zbiorowej
BHP(9)(7) przestrzegać zapisów w instrukcjach podczas obsługi maszyn i urządzeń górniczych;	
BHP(10)(3) powiadomić system pomocy medycznej w przypadku zagrożenia podczas obsługi maszyn i urządzeń;	
BHP(10)(5) udzielić pierwszej pomocy w zależności od rodzaju zagrożenia lub wypadku przy pracy;	
KPS(3)(2) zarządzać czasem;	
KPS(8)(2) doskonalić umiejętności zawodowe;	
OMZ(5)(2) wprowadzić rozwiązania organizacyjne wpływające na poprawę warunków pracy	
OMZ(6)(1) stosować metody motywacji do pracy	
MG.39 (2)(12)(1) określić obowiązki dozoru w trakcie wykonywania zadań produkcyjnych;	
MG.39(2)(12)(1) określić poprawność stosowania ochron indywidualnych	
MG.39 (2)(12)(2) określić poprawność stosowania ochron zbiorowych	
MG.39(2)(12)(3) dobrać ochrony indywidualne do występujących zagrożeń	
MG.39(2)(12)(4) dobrać ochrony zbiorowe do występujących zagrożeń	

Temat: *Kontrola stosowanych środków ochrony indywidualnej*

Klasa: czwarta

Liczba godzin: 60

Cel ogólny: Doskonalenie umiejętności z zakresu środków ochrony indywidualnej .

Opis uszczegółowionych efektów kształcenia podczas realizacji praktycznej nauki zawodu

Podczas wykonywania ćwiczenia praktycznego uczeń:

- przygotowuje stanowisko pracy w sposób umożliwiający wykonanie zadania - BHP(8)(3), BHP(9)(7), BHP(10)(3), KPS(3)(2), KPS(8)(2)
- zgromadzi na stanowisku pracy środki ochrony indywidualnej - hełm górniczy, okulary ochronne, rękawice, buty gumowe, ubranie antystatyczne, opatrunek osobisty, aparat uciezkowy MG.11(14)(1)
- dokona oceny poprawności stosowania ochron - MG.39(2)(12)(1), MG.39(2)(12)(2)
- dokona kontroli środków ochrony indywidualnej.-MG.39(2)(12)(3), MG.39(2)(12)(4)

Warunki osiągnięcia efektów kształcenia w tym środki dydaktyczne:

Zajęcia praktyczne prowadzone w podziemnych zakładach górniczych powinny być wyposażone w:

- przyrządy do wykonywania kontroli stosowanych środków ochrony indywidualnej
- instrukcje użytkowania przyrządów

Poza zdobywaniem wiadomości i nabywaniem umiejętności w procesie kształcenia należy zwrócić uwagę na kształtowanie umiejętności samokształcenia, samodzielności myślenia i analizowania zjawisk, współpracy w grupie oraz komunikatywności. W związku z tym w czasie odbywania zajęć wskazane jest stosowanie metod aktywizujących. Dominującymi metodami powinny być metoda ćwiczeń praktycznych, pokaz z objaśnieniem.

Formy organizacyjne

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem zróżnicowanych form indywidualnie, w grupach 3-4-osobowych w podziemnych zakładach górniczych

Praktyki zawodowe	Miejsce realizacji praktyk zawodowych Pracodawca / Zakład pracy
1.Obróbka ręczna i mechaniczna w pracach remontowych	
1.1 Zastosowanie obróbki ręcznej i mechanicznej w pracach remontowych	40h

1.1. Zastosowanie obróbki ręcznej i mechanicznej w pracach remontowych	
Uczeń po zrealizowaniu zajęć będzie potrafił:	Pomoce dydaktyczne
BHP(8)(3) skorzystać ze sprzętu ochronnego na stanowisku pracy;	<ul style="list-style-type: none"> – Sprzęt ochronny na stanowisku pracy. – Instrukcje do obsługi maszyn i urządzeń górniczych. – Pierwsza pomoc. – Hamulce. – Przekładnie mechaniczne. – Połączenia rozłączne i nierozłączne. – Tolerancje i pasowania. – Materiały na konstrukcje górnicze. – Korozja metali. – Maszyny do obróbki skrawaniem.
BHP(9)(7) przestrzegać zapisów w instrukcjach podczas obsługi maszyn i urządzeń górniczych;	
BHP(10)(3) powiadomić system pomocy medycznej w przypadku zagrożenia podczas obsługi maszyn i urządzeń;	
BHP(10)(5) udzielić pierwszej pomocy w zależności od rodzaju zagrożenia lub wypadku przy pracy;	
PKZ(MG.a)(4)(15) ustawić odpowiednią szczelinę na hamulcu;	
PKZ(MG.a)(4)(16) zamontować przekładnię mechaniczną;	
PKZ(MG.a)(5)(4) wykonać łączenie elementów części maszyn z zastosowaniem połączeń rozłącznych i nierozłącznych;	
PKZ(MG.a)(6)(3) wykonać element części maszyn o odpowiedniej tolerancji i pasowaniu;	
PKZ(MG.a)(7)(12) dobrać odpowiedni materiał na konstrukcje górnicze;	
PKZ(MG.a)(10)(3) zabezpieczyć metale przed działaniem korozji;	

1.1. Zastosowanie obróbki ręcznej i mechanicznej w pracach remontowych	
PKZ(MG.a)(11)(6) wykonać elementy mechaniczne na maszynach do obróbki skrawaniem;	<ul style="list-style-type: none"> – Formy odlewnicze. – Obróbka cieplna i cieplno-chemiczna. – Narzędziami do obróbki ręcznej metali. – Elementy części maszyn. – Przyrządy pomiarowe – Silniki pneumatyczne, hydrauliczne i spalinowe.
PKZ(MG.a)(11)(7) wykonać formę odlewniczą;	
PKZ(MG.a)(11)(8) zmienić właściwości mechaniczne metalu stosując obróbkę cieplną i cieplno-chemiczną;	
PKZ(MG.a)(11)(9) posługiwać się narzędziami do obróbki ręcznej metali;	
PKZ(MG.a)(12)(3) dobrać odpowiedni rodzaj maszyny do wykonania elementu części maszyn;	
PKZ(MG.a)(13)(3) zastosować przyrządy pomiarowe do sprawdzenia poprawności wykonania elementu części maszyn;	
PKZ(MG.a)(14)(2) wykonać pomiary części maszyn;	
PKZ(MG.a)(16)(4) montować silniki pneumatyczne, hydrauliczne i spalinowe;	

Praktyki zawodowe	Miejsce realizacji praktycznej nauki zawodu Pracodawca / Zakład pracy
1. Maszyny i urządzenia stosowane w procesie urabiania	
2.1 Obsługa maszyn i urządzeń stosowanych w procesie urabiania	60h

2.1 Obsługa maszyn i urządzeń stosowanych w procesie urabiania	
Uczeń po zrealizowaniu zajęć będzie potrafił:	Pomoce dydaktyczne
BHP(1)(4) przestrzegać przepisów bezpieczeństwa w trakcie eksploatacji;	<ul style="list-style-type: none"> – Przepisy bezpieczeństwa. – Sprzęt ochronny. – Instrukcje. – Metody urabiania. – Wiertarki udarowe i młoty mechaniczne. – Stojaki cierne i hydrauliczne. – Przecinaki hydrauliczne, pił taśmowe i klucze hydrauliczne. – Otwory strzałowe. – Materiały na obudowy górnicze. – Obudowy podporowe i
BHP(3)(3) zastosować przepisy prawne dotyczące bezpiecznego wykonywania prac eksploatacyjnych;	
BHP(8)(3) skorzystać ze sprzętu ochronnego na stanowisku pracy;	
BHP(9)(7) przestrzegać zapisów w instrukcjach podczas obsługi maszyn i urządzeń górniczych;	
BHP(10)(3) powiadomić system pomocy medycznej w przypadku zagrożenia podczas obsługi maszyn i urządzeń;	
BHP(10)(5) udzielić pierwszej pomocy w zależności od rodzaju zagrożenia;	
PKZ(MG.e)(3)(17) dobrać odpowiedni środek transportu urobku do metody urabiania;	
MG.11(1)(4)(1) posługiwać się wiertarkami udarowymi i młotami mechanicznymi;	
MG.11(1)(4)(2) ustawić stojaki cierne i hydrauliczne;	
MG.11(1)(4)(3) ustawić stojaki cierne i hydrauliczne	
MG.11(1)(4)(4) likwidować i stawiać stojaki stalowe oraz rurociągi	

2.1 Obsługa maszyn i urządzeń stosowanych w procesie urabiania

MG.11(1)(6)(2) wiercić otwory strzałowe;	<p>kotwowe.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Urządzenia podsadzkowe. – Obudowy zmechanizowane. – Pompy górnicze. – Aparatura do pomiarów zagrożeń naturalnych. – Urządzenia do wentylacji i klimatyzacji wyrobisk górniczych. – Lutniociągi i rurociągi wentylacyjne i klimatyzacyjne.
MG.11(1)(10)(3) zastosować odpowiednie materiały na obudowy górnicze;	
MG.11(1)(10)(4) wykonać obudowy podporowe i kotwową;	
MG.11(1)(12)(9) przeciwdziałać w występowaniu zagrożeń na dole kopalni;	
MG.11(1)(13)(1) użytkować urządzenia podsadzkowe;	
MG.11(1)(13)(2) kierować pracą obudów zmechanizowanych;	
MG.11(1)(13)(3) wiercić otwory i wykonywać obrywki za pomocą młotów i wiertarek udarowych;	
MG.11(1)(13)(6) odwodnić wyrobisko stosując pompy górnicze;	
MG.11(1)(14)(1) zastosować sprzęt ochrony dróg oddechowych i ochrony oczu;	
MG.11(3)(5)(1) zabudować urządzenia do wentylacji i klimatyzacji wyrobisk górniczych;	
MG.11(3)(5)(2) podłączyć lutniociągi i rurociągi wentylacyjne i klimatyzacyjne;	

Praktyki zawodowe	Miejsce realizacji praktycznej nauki zawodu Pracodawca / Zakład pracy
2. Maszyny i urządzenia do transportu	
3.1 Obsługa maszyn i urządzeń do transportu	60h

3.1 Obsługa maszyn i urządzeń do transportu

Uczeń po zrealizowaniu zajęć będzie potrafił:

BHP(8)(3) skorzystać ze sprzętu ochronnego na stanowisku pracy;

BHP(9)(7) przestrzegać zapisów w instrukcjach podczas obsługi urządzeń górniczych;

BHP(10)(3) powiadomić system pomocy medycznej w przypadku zagrożenia podczas obsługi urządzeń;

BHP(10)(5) udzielić pierwszej pomocy w wypadku przy pracy;

MG.11(1)(13)(5) wykonać transport za pomocą kołowrotów, wciągarek i wciągników;

MG.11(2)(3)(12) odróżnić maszyny do transportu bezprzenośnikowego i przenośnikowego;

MG.11(2)(3)(13) rozpoznać maszynę do ładowania i dostawy urobku;

MG.11(2)(4)(5) skorzystać z metod ładowania urobku;

MG.11(2)(4)(6) przetransportować urobek z wykorzystaniem przenośników taśmowych i zgrzeblowych;

Pomoce dydaktyczne

- Sprzęt ochronny.
- Instrukcje.
- Pierwsza pomoc.
- Kołowroty, wciągarki, wciągniki i podnośniki ręczne, hydrauliczne i pneumatyczne.
- Maszyny do transportu bezprzenośnikowego i przenośnikowego.
- Maszyny do ładowania i dostawy urobku.
- Metody ładowania urobku.
- Przenośniki taśmowe i zgrzeblowe.

3.1 Obsługa maszyn i urządzeń do transportu

MG.11(2)(5)(1) wykonać transport materiału i urobku z wykorzystaniem dróg przewozowych szynowych;	<ul style="list-style-type: none"> – Górnicze wyciągi szybowe. – Kolejki linowe. – Młoty i kilofy górnicze. – Kolejki szynowe – Wozy kopalniane.
MG.11(2)(5)(2) prowadzić transport górnictwami wyciągami szybowymi;	
MG.11(2)(5)(4) wykonać transport kolejkami linowymi;	
MG.11(2)(6)(1) skorzystać z podnośników, wciągników i wciągarek ręcznych,	
MG.11(2)(6)(2) skorzystać z podnośników, wciągników i wciągarek hydraulicznych	
MG.11(2)(6)(3) skorzystać z podnośników, wciągników i wciągarek pneumatycznych	
MG.11(2)(7)(1) wyjaśnić zasadę pracy maszyn i urządzeń do transportu pionowego i poziomego;	
MG.11(2)(7)(2) transportować urobek przenośnikami zgrzebłowymi i taśmowymi;	
MG.11(2)(7)(3) wykonać transport kolejkami szynowymi;	
MG.11(2)(7)(4) załadować materiał i urobek na środek transportu do tego przeznaczony;	

ZAŁĄCZNIK 1. WZÓR UMOWY SZKOŁY Z PRACODAWCĄ

UMOWA O ZAJĘCIA PRAKTYCZNE

Zawarta w dniu ..... w Bytomiu między .....

.....
.....
(nazwa jednostki kierującej)

z siedzibą w ..... przy ul. .... reprezentowaną
przez dyrektora szkoły/placówki lub upoważnioną przez niego osobę .....

.....

zwanym dalej Szkołą z jednej strony,

a zakładem .....

reprezentowanym przez .....

zwanym dalej Pracodawcą, o treści następującej :

§ 1.

W roku szkolnym .....Szkola kieruje do

.....
(miejsce odbywania zajęć praktycznych)

uczniów w następującym zawodzie i terminie :

Klasa ..... – zawód.....- ilość uczniów

Klasa ..... – zawód.....- ilość uczniów

Termin zajęć praktycznych- .....

w celu odbycia zajęć praktycznych.

§ 2.

1.Szkola zobowiązuje się do przekazania Pracodawcy w terminie 14 dni przed rozpoczęciem zajęć praktycznych, imiennego wykazu uczniów z podziałem na grupy stanowiącego załącznik nr 1 do niniejszej umowy.

2. Zajęcia praktyczne przebiegać będą zgodnie z ustalonym programem zajęć praktycznych stanowiącym załącznik nr 2 do niniejszej umowy, określającym: nazwę i numer programu nauczania dla zawodów przedstawionych w § 1.

3. Szkoła kierująca uczniami na zajęcia praktyczne:

- a) nadzoruje realizację programu zajęć praktycznych,
- b) współpracuje z pracodawcą przyjmującym uczniów na zajęcia praktyczne,
- c) zapewnia ubezpieczenie uczniów od następstw nieszczęśliwych wypadków,

d) akceptuje wyznaczonych opiekunów zajęć praktycznych,

4. Pracodawca przyjmujący uczniów na zajęcia praktyczne, sprawuje opiekę nad uczniami zapewnia warunki materialne do realizacji zajęć praktycznych a w szczególności;

- a) stanowiska szkoleniowe wyposażone w niezbędne urządzenia, sprzęt, narzędzia, materiały i dokumentację techniczną, uwzględniając wymagania bhp, zapewnia odzież roboczą,
- b) zapewnia badania lekarskie,
- c) pomieszczenie do przechowywania odzieży roboczej oraz środki ochrony indywidualnej,
- d) dostęp do urządzeń higieniczno - sanitarnych oraz pomieszczeń socjalno-bytowych,
- e) wyznacza opiekuna zajęć praktycznych,
- f) zapoznaje uczniów z organizacją pracy, regulaminem pracy a w szczególności w zakresie przestrzegania porządku i dyscypliny pracy oraz z przepisami bhp,
- g) zapewnia tok zajęć zgodny z programem nauczania,
- h) sporządza w razie wypadku ucznia podczas zajęć praktycznych dokumentację powypadkową,
- i) współpracuje ze szkołą,
- j) powiadamia szkołę o naruszeniu przez ucznia regulaminu pracy,

5. Tygodniowy łączny czas zajęć praktycznych zgodnie z planem nauczania w szkole .

6 Zajęcia praktyczne uczniów są prowadzone indywidualnie lub grupowo.

7. Przebieg realizacji programu zajęć praktycznych podlega udokumentowaniu w dzienniku zajęć praktycznych.

§ 3.

Opiekunem zajęć praktycznych u Pracodawcy odpowiedzialnym za prawidłową realizację programu oraz współpracę ze Szkołą jest .....

.....
(imię i nazwisko, stanowisko opiekuna praktyki)

§ 4.

W zależności od posiadanych przez Miasto środków na dofinansowanie pracodawcom, u których są realizowane zajęcia praktyczne, dodatków wypłacanych pracownikom – za wykonywanie obowiązków opiekunów uczniowskich zajęć praktycznych, zajęcia praktyczne mogą być odpłatne lub nieodpłatne.

Pracodawca oświadcza, że zajęcia praktyczne są .....

1. Jeżeli zajęcia praktyczne są odpłatne to :

- a) Pracodawcy przysługiwać będzie dofinansowanie do poniesionych kosztów z tytułu oddelegowania opiekuna zajęć na czas odbywania zajęć praktycznych przez uczniów Szkoły na zasadach określonych odrębnymi przepisami.
- b) Wniosek o dotację Pracodawca po zakończeniu zajęć praktycznych składa w Szkole, z którą zawarł umowę o zajęcia praktyczne.
- c) Szkoła po weryfikacji przedstawionego wniosku, o którym mowa wyżej, przekazuje Pracodawcy środki finansowe zabezpieczone na dofinansowanie.

2. Jeżeli zajęcia praktyczne są nieodpłatne to :

- a) Pracodawcy nie przysługuje dotacja z tytułu oddelegowania opiekuna zajęć na czas odbywania zajęć praktycznych przez uczniów Szkoły.

§ 5.

Po zakończeniu zajęć praktycznych Pracodawca potwierdza jej odbycie w prowadzonej przez ucznia dokumentacji zajęć wraz z oceną wyników uzyskanych przez ucznia.

§ 6.

W przypadku nie dotrzymania warunków niniejszej umowy, stronom przysługuje prawo rozwiązania umowy ze skutkiem natychmiastowym.

§ 7.

W sprawach nie uregulowanych niniejszą umową mają zastosowanie przepisy Kodeksu Cywilnego.

§ 8.

Umowa została sporządzona w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach po jednym dla każdej ze stron.

.....
(podpis dyrektora szkoły lub osoby przez niego
upoważnionej)

.....
(podpis pracodawcy lub osoby upoważnionej do
składania oświadczeń w imieniu pracodawcy)